

דשמיא

בסייעתא

עזרי מעם ד' עושה שמים וארץ

אהבת קדומים

פרקי עוז וגבורה במסכת חיים ארוכה וענפה,
מגילת ספר זה תולדות אדם,
כינוס לצדיקים ולחסידים
שלובים באמונה טהורה ודביקות בד' ובעבדיו הנאמנים
מדשן בית אוצרות גנוזי של האי ותיק וחסיד
דבוק בלב ונפש ברבותינו הק' דור אחר דור לאוי"ט
הרה"ח הישיש ר' קלמן שטעקל שליט"א
מזקני ונכבדי חסידי ויז'ניץ בארה"ב

נערך ונסדר בס"ד ע"י נכדו הצעיר באלפי ישראל

בנימין משה ב"ר יצחק שטעקל

בארא-פארק, ניו יארק

ראש השנה לאילן

חמשה עשר בשבט תשע"ט לפ"ק

הרה"ח ר' ישראל ווגנר ז"ל

חלקו השני חיבר רבנו הק' בעל 'דמשק אליעזר' זי"ע, כפי ששמעתי בעצמי מפי רבנו הק' בעל 'אמרי חיים' זי"ע שאמר: "דעם הויעכן פאל, האט די ויז'ניצער ברודער צו געזעצט". אין לי מושג אין ניגון זה הגיע לויז'ניצא אל מרן ה'דמשק אליעזר', אולי בחורים שהתגוררו בהאמאר ולמדו בויז'ניצא הביאווהו אליו, או שמרן ה'דמשק אליעזר' הגיע פעם להאמאר ושם שמע את הניגון. גם את הניגון 'שמחו במלכותך' חיברו האחים הערלינג.

אציין בזאת את אחד האחים, הרה"ח ר' לוי הערלינג ז"ל, שעל אף היותו חסיד באיאן מובהק ונלהב, היה יושב פעמים רבות בעריכת שולחנו הטהור של רבנו הק' בעל 'אמרי חיים' זי"ע בארץ הקודש, ושואב מלוא חופניים שעות ארוכות של קדושת שבת. זכורני שהיה יושב גם ב'שולחן השני' והשלישי שנמשך כמעט עד אור הבוקר, ר' לוי ישב על ספסל בצד על יד הקיר.

זכורני שאחרי התפילה בקלויז, היו החסידים המופלגים מזקני חסידי באיאן, ביניהם הרה"ח ר' שמואל דרברמדיגר ז"ל, מתיישבים לשתות 'לחיים' ומספרים סיפורים נפלאים מגדולי וצדיקי הדורות מתוך מתיקות נפלאה, היתה זו שעה של קורת רוח מיוחדת הזכורה לי עד היום. היה להם טעם מיוחד ואוצר בלום שהם קיבלו מהדורות הקודמים והעבירו לדורות הצעירים, אשר סבבו אותם כחומה ובלעו בצמא כל מילה. גם רבותינו הק', כ"ק מרן אדמו"ר בעל 'ישועות משה' וכ"ק מרן אדמו"ר בעל 'אור מרדכי' זי"ע, בבואם להאמאר בקיץ תרצ"ה, התפללו בימות החול בקלויז זה.

כילד קטן זוכר אני את רבנו הק' בעל 'מקור ברוך' זי"ע, מגיע מפעם לפעם לעירנו גורא-הומורא כדי לשאוף את האוויר הצח שהיה בה ולבקר את גיסו הגה"צ רבי אברהם משה באב"ד זצ"ל אב"ד העיירה, הרבי היה מגיע עם בני המשפחה לתקופה ממושכת. מרן ה'מקור ברוך' היה

בימת הקריאה בבית הכנסת המרכזי

בבית כנסת זה היה מתפלל בשבת בבוקר, יהודי חשוב מאד, הרה"ח ר' יוסף רובין ז"ל, מחסידי אוטיניא המובהקים. הוא היה עומד בכותל המזרח של בית הכנסת, ובגודל התלהבותו בעת התפילה כמעט והכה את ראשו בכותל.

קלויז דחסידי סאדיגורה

בקלויז דחסידי סאדיגורה היו מתפללים חשובים ונכבדים מאד, כמו הרה"ח ר' יענקל אפטער ז"ל, מראשי אגודת ישראל בהאמאר. בנו היה הרה"ח ר' ישעי' אפטער ז"ל, שלמד אתי בכיתה בתלמוד תורה בהאמאר ולימים התגורר בשיכון סקווירא בארה"ב. זכורני את הרה"ח ר' ישראל ווגנר ז"ל יושב באותו שולחן בקלויז עם ר' יענקל אפטער, והם היו החשובים מבין המתפללים בקלויז. היה גם את הרב אקסלרד, ר' מוטל אלטשילר יחד עם אחיו. הרה"ח ר' ישראל הערלינג ז"ל שהיה חסיד באיאן מובהק והבעל-קורא בקלויז בנוסח בארדיטשוב כמנהגי חסידי באיאן.

הרה"ח ר' ישעי' אפטער ז"ל עומד מאחורי הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע

לר' ישראל הערלינג היו כמה בנים: ר' לוי, ר' איציק, ר' שמעיה, ר' הרשל ור' פישל, כולם התפללו בקלויז של סאדיגורה. ר' שמעיה ור' איציק היו בעלי מנגנים וחיברו ניגונים רבים, ביניהם ניגון שמחה המוכר בחצר הקודש ויז'ניץ [מוקלט בדיסק 'שבחו אהובים' דחסידי ויז'ניץ], שאת

הרה"ח ר' יהודה קאפיל-האס ז"ל
בריקוד עם בנו הרה"ג ר' מנשה האס זצ"ל

כמו הרה"צ רבי משה ארנסטר
זצ"ל לפני נישואיו, הרה"ח ר'
אלימלך טעשער ז"ל, ועוד].

רק לאחר תקופה הצלחתי
לשכנע אותו לקבל משרה
בתלמוד תורה בחיפה שהיה
בניהולו של הרב פלונצ'ק ז"ל,
ואח"כ עבר לכהן כר"מ בישיבה
הק' בשיכון ויז'ניץ בני ברק.
בשנות ה'תש"כ עבר לכהן
כר"מ בקרית טאהש שבקנדה,
ולאחר מכן הגיע לשיכון ויז'ניץ

במאנסי, שם שימש כראש הכולל [על מידת הכנסת האורחים של ר'
מנשה אפשר להאריך הרבה, ואין כאן המקום].

בגורא-הומורא התגורר הרה"ח ר' משה האואר ז"ל, שבמקורו היה
מגרוסוורדיין ובימי בחרותו כבר היה מקורב למרן הסב"ק בעל 'אהבת
ישראל' זי"ע. היו לו שני בנים, הרב בנימין האואר ז"ל ויבל"ח ר' שלמה
האואר הי"ו, הם היו יתומים בהאמאר לאחר שאימם נפטרה בדמי
ימיה [היתה בת הרה"ח ר' ישראל ווגנר ז"ל ממתפללי קלויז סאדיגורה
בהאמאר]. ר' שלמה ואביו עלו לאחר המלחמה לארץ ישראל, זכורני את
ר' משה מתגורר בשכונת נווה אחיעזר, ור' שלמה הי"ו מתגורר בבני ברק.
האח הגדול הרב בנימין האואר ז"ל נסע למונטריאול, אל דודו הרה"ח ר'
אייזיק ווגנר ז"ל, והיה ברבות הימים מרא דאתרא של בית הכנסת 'חברה
קדישא'. בסוף ימיו עלה לארץ ישראל והתגורר בעיה"ק ירושלים.

רחובות העיירה

הרחוב הראשי שתואר כעין חוט השדרה של העיר, מתמשך מהכניסה
מצד PALTINOASA - בית משפחת הארט, מקום זה רשום בזיכרוני
כסימון התחלת הרחוב. בהמשכו אנו עוברים מצד שמאל על יד הגן
הציבורי הנהדר, בו ניגנה האורקסטרה (תזמורת) של הצבא הרומני בכל
קיץ בעונת הקיט, עת ביקרו אצלנו הנופשים לשאוף אוויר צח של יערות

הרה"ג ר' מנשה האס זצ"ל בשמחה משפחתית

מאד). לפי חשבון השנים
היה זה בהיותו ילד כבן
י"ב, כי הרה"ק מאוטיניא
הסתלק לבית עולמו
בשנת תרצ"ב ור' מנשה
נולד בשנת תר"פ.

ר' יודל קאפיל היה
מבורך במשפחה גדולה
והפרנסה לא היתה מצויה
בביתו בהרחבה. סיפר
לי ר' מנשה, שהיה ידוע

שהרה"ק מאוטיניא מעניק עשירות לחסידיו, עד שפעם לא יכל ר'
יודל לסבול עוד את מצבו הדחוק ונכנס לקבול בפני רבו הק' על עניותו
הרבה, שהוא נאלץ לחיות חיי דוחק. ר' יודל הצביע כדוגמה על החסיד
ר' קלמן הערנעס ז"ל, שהתעשר מברכתו של הרבי, ומדוע נגרע חלקו
מהעשירות? נענה הרה"ק מאוטיניא ואמר לו: "יודל, הרי קלמן לא הביא
לי כזה מנשה'לה?!... כמבקש לומר לו, שאי אפשר לקבל שניהם, ועליו
לבחור בעשירות או בנחת מהבנים היקרים.

זכורני את שמחת התנאים של ר' מנשה האס ז"ל, שנערכה בחורף
תש"ו, בבית גיסו הרה"ח ר' שמשון ולצר ז"ל בתל אביב [זוגתו של ר'
מנשה יחד עם ארבעת אחיותיה ע"ה, בנות הרה"ח ר' יעקב ולצר הי"ד
שו"ב באנילוב, היו להבחל"ח עמי בבית היתומים במוגילוב ולאחר מכן
בבית היתומים בבוקרסט]. באותם ימים היה כבר רבנו הק' בעל 'דמשק
אליעזר' זי"ע חלוש מאוד ממחלתו האנושה, אך בכל זאת, לכבודו של
החתן יקר הערך ר' מנשה האס, טרח ועלה לדירת ר' שמשון ולצר
שהיתה בקומה השלישית.

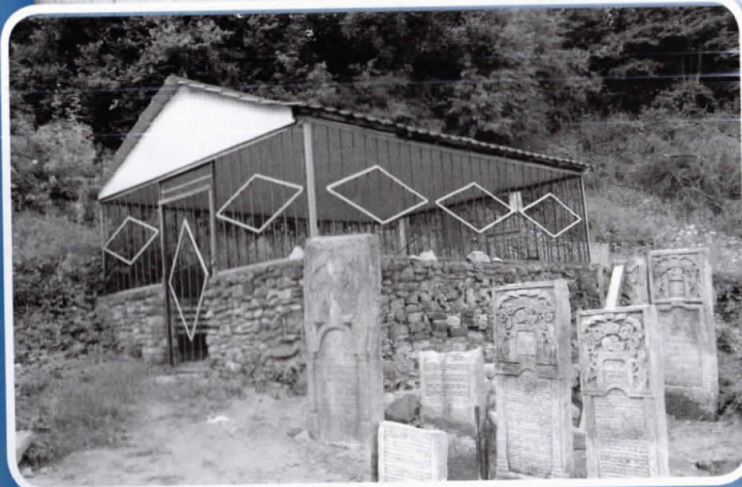
למרות שר' מנשה היה תלמיד חכם מופלג, לא רצה לקחת על עצמו
משרה מכובדת במוסדות התורה. זכורני שאחר נישואיו התגורר בכפר
אתא, בדירת חדר אחד בבנין שעוד לא הסתיימה בנייתו. לפרנסתו פתח
מסעדה במרכז הכפר, ופעם מצאתי אותו יושב בחצר ומקלף תפוחי
אדמה... לא יאומן כי יסופר [בכפר אתא התגוררו כמה חסידי ויז'ניץ,

שיחתן של עבדי אבות

רבנו הק' בעל 'אהבת שלום' זי"ע מקאסוב

סיפר לי פעם מרן ה'מקור ברוך' זי"ע, שהלך עם אביו מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע ודודו הרה"ק רבי חיים מאוטיניא זי"ע, להתפלל על קברי אבותיו הק' בקאסוב. בשערי בית החיים בקאסוב, פנה מרן ה'מקור ברוך' אל הרה"ק מאוטיניא ושאל אותו: "פעטער פארוואס גייט מען נישט ארויף צום זיידן די אהבת שלום?" [כידוע שרבותינו הק' לא עלו להתפלל על ציון

קודשו של רבנו הק' ה'אהבת שלום' זי"ע, והיו עומדים בתחתית ההר אצל ציון רבנו הק' ה'תורת חיים' זי"ע והתפללו משם כלפי מעלה ההר]. השיב לו הרה"ק מאוטיניא ב ה ת ח מ ק ו ת : "פארוואס פרעגסטו

אוהל רבנו הק' בעל 'אהבת שלום' זי"ע בקאסוב

הגיע קהל גדול לעשות את השבת הראשונה במחיצתו בעיירה ויז'ניצא. במוצאי שבת, נכנס אל ה'צמח' יהודי מגושם מחבל בוקובינה והגיש קוויטל עם פדיון גדול מאד. שאל אותו ה'צמח': למה מגיע לי פדיון כה גדול?! השיב היהודי בגסות: "ממה נפשך, אם הרבי הוא צדיק גדול ולכן הגיע 'עולם' גדול כזה לשבת בויז'ניצא, מגיע לכם פדיון גדול; ואילו אם הרבי הוא בסך הכל שחקן גדול שעושה הצגות מעניינות ולכן הגיע 'עולם' גדול כזה לשבת, הרי בוודאי מגיע לכם פדיון גדול כזה..."

שמחת נישואי הרה"ח ר' יוסף שטעקל הי"ד בהשתתפות כ"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע

נישט דיין טאטן?! (למה אינך שואל את אביו?)...

אמר לי מרן ה'מקור ברוך': "דעם טאטן האב איך נישט געוואלט פרעגן, בין איך געבליבן אן א תשובה" (את אבי הק' לא רציתי לשאול, כך נותרתי בלי תשובה)...

מצבת מרן ה'אהבת שלום' זי"ע

רבנו הק' בעל 'צמח צדיק' זי"ע

מעשה פלא בשבת ראשונה

בבוקרסט התגורר בימי המלחמה יהודי יקר ושמו הרה"ח ר' משה שטיינמץ ז"ל, שבתקופת שלטון הרשע של הקומוניסטים ברומניה, פעל במסירות נפש גדולות ונצורות יחד עם כ"ק אדמו"ר בעל 'נועם אליעזר' מסקולען זצוק"ל, לעשות נפשות לתורה. ברבות הימים נעשיתי מחותן עמו, כשבני הרה"ח ר' יוסף שטעקל הי"ו נשא את בתו תחי'.

לפני שמחת הנישואין, באתי יחד עם מחותני להזמין את כ"ק האדמו"ר מסקולען זצוק"ל להשתתף בשמחתנו. הגשנו לפניו את ההזמנה יחד עם פדיון, שוחחנו עמו כמה דקות ויצאנו החוצה. בהיותנו מחוץ לחדרו, קרא לנו בחזרה והחל לספר לנו מעשה נפלא שלא שמענו מעולם:

אחרי שרבנו הק' ה'צמח צדיק' זי"ע עלה לכהן בראש עדת חסידי ויז'ניץ,

כסא קדשו של מרן ה'צמח צדיק' זי"ע שהיה ברשותו של כ"ק מרן אדמו"ר בעל 'אור מרדכי' זי"ע

סיים מרן האדמו"ר מסקולען זצוק"ל את הסיפור ואמר לנו: "איך בין נישט דאס און נישט דאס, למה מגיע לי פדיון גדול כזה?!"...

המשב"ק והמלחין ר' קלמן זינגר

לרבנו הק' ה'צמח צדיק' זי"ע היה משמש בקודש ובעל מנגן הרה"ח ר' קלמן זינגר ז"ל. פעם נסע אתו מרן ה'צמח צדיק' לטייל בויז'ענקעס בימי הרחמים והסליחות, ובדרך חזר לפניו ר' קלמן על הנוסח ועל הניגונים של ראש השנה, וה'צמח' התחיל לבכות בגודל התרגשותו לקראת בואם של ימי הדין הגדול והנורא. כיון שראה ר' קלמן את בכייתו של ה'צמח', התרגז ואמר: "אה, אז דער רבי וויינט, זאג איך נישט ווייטער..." נענה ה'צמח' ואמר: "ניין, ניין, איך וועל שוין נישט וויינען..."

דמות קדשו של מרן ה'צמח צדיק' זי"ע

שמעתי מזקני חסידים, שהרה"ח ר' קלמן זינגר ז"ל, הכין פעם ניגון חדש לרגל ראש השנה כדרכו בכל שנה, ובסעודה שלישית שלפני ראש השנה, רצה ללמד את ה'צמח' את ניגונו החדש. כשר' קלמן החל לזמר את ניגונו, הבחין שה'צמח' אינו מתעניין בו והדבר הפריע לו מאד. נענה ה'צמח' ואמר לו בתמיהה: "שטייען דא אויפן טיש אזעלעכע צוויי חלות, קען איך דען טראכטן אויף אזעלעכע זאכן?!"... ומי יבוא בסוד קדושים... [כוונת הרבי היתה אודות עבודת הצדיקים לתקן ולהעלות את הניצוצות שבמאכלים].

התלהבות חסידים מתפילת ה'צמח'

סיפר רבנו הק' ה'מקור ברוך' זי"ע, שפעם בראש השנה אצל רבנו הק' בעל 'צמח צדיק' זי"ע נכח יהודי 'דייטש', ובפסוקי מלכויות זכרונות שופרות, כשה'צמח' אמר במתיקות מיוחדת ונפלאה את הפסוק "וד' עליהם יראה ויצא כבורק חצו וד' אלוקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן ד' צבאות יגן עליהם", משך ה'צמח' את התיבה 'יגן' באיטיות ובהטעמה, עד שאותו 'דייטש' התלהב ביותר, ובעומדו ליד נכדו הרה"ק

רבי חיים מאוטיניא זי"ע, צבט לו בזרועו בגודל התלהבותו, ואמר לו: "דיזען מאן רעספעקטיר איך" (את האדון הזה אני מעריץ מאד)... והוסיף מרן ה'מקור ברוך' שהרה"ק מאוטיניא סיפר שנותר לו סימן בזרועו ימים רבים אחריכן מאותה צביטה נלהבת...

רבנו הק' בעל 'אמרי ברוך' זי"ע

גודל ענוותנותו

שמעתי פעם מהחסיד הישיש ר' ברוך שטרנשוס ז"ל מחיפה, שבצעירותו עוד זכה להסתופף בצל קודשו של רבנו הק' ה'אמרי ברוך' זי"ע: כשרבנו הק' ה'אמרי ברוך' זי"ע התמנה לעלות על כס הנהגת חסידי ויז'ניץ אחרי הסתלקות אביו הק' רבנו ה'צמח צדיק', שבת פעם בקרב חסידי הרבים שהתגוררו בראדוביץ. ההגעה לראדוביץ היתה דרך הרכבת, אבל היות ותחנת הרכבת היחידה באזור היתה רק בכפר דאראנעשט (היידיק), היו יורדים בכפר זה ומשם נסעו בעגלות עד העיר ראדוביץ.

כשרבנו ה'אמרי ברוך' הגיע ברכבת לכפר דורנשט, המתינו לו המוני החסידים עם שיירה ארוכה מאד של עגלות, ללוותו עד ראדוביץ העיר. באמצע הדרך, הביט רבנו ה'אמרי ברוך' לאחוריו והבחין בשיירה הענקית המשתרכת מאחוריו ואמר בענוות

בכל הליכות חיינו: "כל הרודף אחד הכבוד - הכבוד בורח ממנו, כל הבורח מן הכבוד - הכבוד רודף אחריו; נשאלת השאלה, אם כך, הן הרודף אחר הכבוד והן הבורח מן הכבוד, אין הכבוד מגיע אליהם, ומה ההבדל ביניהם? אלא שזה הבורח מן הכבוד, כשנפטר מן העולם, הכבוד משיג אותו".

סיים רבנו ה'אמרי ברוך' ואמר: "לפי גודל הענווה שהייתה לאבי

מצבת רבותינו הק' בעל 'צמח צדיק' זי"ע ובעל 'אמרי ברוך' זי"ע בויז'ניץ

הק' ה'צמח' זי"ע, הרי כל העגלות עדיין לא מספיקים לכבדו כראוי... והיינו שתלה את הכבוד הגדול שליוו אותו במקלות ישראל, רק בזכות הענווה שהייתה לאביו הק' שברח מן הכבוד בחיים חיותו, ועתה אחרי הסתלקותו משיגו הכבוד...

החזן מזאסלוב

שמעתי מכ"ק אדמו"ר רבי יענקעלע מספינקא זי"ע, בהיותי אצלו בשולחנו הטהור בבני-ברק:

החזן מזאסלאב היה תלמיד של אחד מתלמידי הבעש"ט הק' זי"ע. פעם כשהגיע החזן לרבו וישב בשולחנו בליל שבת, עלה בלבו לזמר לכבוד שבת קודש, ואמר לרבו: "רבי, נזמר?" השיב הרבי: "לי לא צריך". שוב נשנה הדבר למחרת היום, כשביקש מרבו רשות לזמר, והשיבו: "לי לא צריך". בסעודה שלישית כבר לא יכל עוד לכלוא בקרבו את רצונו לזמר, ואמר לרבו: "רבי, נזמר לכבוד שבת?" נענה הרבי ואמר: "אם לכבוד שבת, כבר היו יכולים לזמר מאתמול?!"...

מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע

קדוש ישראל הוא פארך

כל ארבעת בניו של מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע, היו דבוקים בו בלב ונפש ודיברו עליו כאחד משרפי מעלה. הגה"ק מהרי"ץ דושינסקיא זי"ע אמר פעם, שאינו יודע מה זה רבי, אבל אם יש דבר כזה, הרי שהוא הרבי מויז'ניץ ה'אהבת ישראל'. קדושתו היתה למעלה מכל השגה, נישא כבר בגיל חמש עשרה וזכה להעמיד צאצאים שהאירו את העולם בקדושתם וברוממותם. כמעט כולם, למעט מרן ה'אמרי חיים', הסתלקו לגזי מרומים בגיל צעיר מאד, אבל הספיקו הרבה מאד בשנותיהם המועטות עלי אדמות.

השגותיהם של האחים הק' מרנן בעל 'אמרי חיים' ובעל 'מקור ברוך' זי"ע באביהם הק' מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע היתה כמובן

מרן הסב"ק זי"ע עם בכירי ממשל בפולין

גבוהה ביותר, הם העריצוהו עד מאד בהתבטאויות מופלגות של הערצה והערכה. היינו זוכים לשמוע אותם מתרפקים על דמותו המאירה והקורנת של אביהם הק', בעודם מתארים אותו באוזנינו באותה דרגה עליונה שהייתה להשגתם האישית בו, כפי שזכור לי שפעם כשמרן ה'אמרי חיים' תיאר לנו איך אביו הק' ישב ולמד זוהר הקדוש בהשתפכות הנפש, חשבתי לעצמי שאביו הק' הוא לכל הפחות אחיו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי...

ידוע שמרן ה'דמשק אליעזר' זי"ע היה דבוק מאד באביו הק' בעל אהבת ישראל' זי"ע, ובגודל התקשרותו אליו לא אבה בשום אופן לשנות מהנוסח בו התפלל אביו הק'. ביו"ט שבועות תרצ"ו, מיד בסיום ימי ה'שבעה' מהסתלקות מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע, ביקש מרן ה'דמשק אליעזר' זי"ע מהחסיד המפורסם ר' יחיאל שטיינמץ ז"ל, שיעיר לו אחרי התפילה אם שינה משהו מהנוסח של אביו הק', אלא שוותיקי החסידים אמרו שמרן ה'דמשק אליעזר' לא שינה מאומה מנוסח אביו הק'.

תריג

• שיחתן של עבדי אבות •

אהבת קדומים / פרק כ"א

תריב

מעשה נורא על פריצות במחנה ישראל

בשכונת חליסה בחיפה התגורר הרה"ח ר' אייזיק לאופער ז"ל מקירליבאבא, הוא היה תלמיד חכם מופלג ולימד בכל יום בבית המדרש בפני קבוצת אנשים, שיעור קבוע ב'חק לישראל', פסוקים עם התרגום. שמעתי ממנו שאביו ר' דוד'טשע לאופער ז"ל היה מקורב מאד למרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע [ר' אייזיק היה בנו של ר' דוד'טשע והיה ידידו של אביו ז"ל]. ר' דוד'טשע סיפר לו, שהיה זוכה לטייל עם רבנו ה'אהבת ישראל' וכדרכו בקודש היה מדבר לפעמים דברים שהם בבחינת 'מבהיל על הרעיון'.

בשיחה עם מרן אדמו"ר מויז'ניץ שליט"א מארה"ק

באחת הפעמים שיצא לטייל עם מרן הסבא קדישא זי"ע, סיפר לו רבנו שבוז'ניצא לפני מלחמת העולם הראשונה, היו כל הנשים מכסות את ראשן כהלכה ולא ההיננו לפרוץ גדר חלילה וחס. אבל למרבה הצער ולדאבון הלב, ההשכלה החלה להתפשט בכל הסביבה וגם בויז'ניצא חדרה פנימה והרסה כל חלקה טובה.

בויז'ניצא היה נהוג ומקובל שהחתן והכלה היו באים אל מרן ה'אהבת ישראל' לקבל את ברכתו לפני הנישואין. פעם הגיעו חתן וכלה להתברך אצל רבנו לפני החופה, ורבנו שאל אותם איך תתנהג הכלה אחר החתונה בנוגע לגדרי הצניעות ולכיסוי

אהבת קדומים / פרק כ"א

תריד

הראש. הכלה השיבה בחוצפה רבה, שכיום זה כבר עולם חדש, א נייע וועלט, ואי אפשר לנהוג כמו שנהגו עד היום עם הצניעות המחמירה. אמר לה הסב"ק ה'אהבת ישראל': "אם אבטיח לכם שתהיו בריאים תמיד ולא יהיו לכם שום בעיות בבריאות?" השיבה הכלה, שיש כיום הרבה תרופות ורפואה מתקדמת, ואינה חוששת לבעיות בבריאות. שוב ניסה הסבא קדישא ואמר לחתן: "ואם אבטיח לכם פרנסה בריווח ולא יחסר לכם כלום?" השיבו שניהם, שיש להם הכל ובלאו הכי אין חסר כלום בביתם. כיון שראה רבנו בעקשנותם, פטרם ולא בירכם בכלום.

סיים מרן הסב"ק זי"ע ואמר לר' דוד'טשע לאופער: "פרעג מיך נישט וואס האט זיך אויסגעלאזט פון זיי..."

אמרה לי אם

הרבנית הצדקנית מרת ציפורה ע"ה, אמו של מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע, אמרה לו פעם: "דו וועסט מיר ארויס שלעפן פון אלע בלאטעס". נענה הסבא קדישא ואמר לה: "מאמע, גיי נישט אין די בלאטעס, וועל איך דיר נישט דארפן ארויס שלעפן פון דארט..."

מרן הסב"ק זי"ע
בנאות דשא עם
אחות מקורביו

אספר מעשה הוד ומופת, פלא והפלא, על הכוח הנשגב של כמה מילים בודדות שיצאו מפי קדשו של מרן הסבא קדישא זי"ע, וחוללו פלאות עשרות שנים לאחר מכן.

בחיפה התגורר יהודי חסיד ויז'ניץ שורשי, הרה"ח ר' שמואל קנול ז"ל, שמקורו היה מטשערנוביץ ועבר את גלות טרנסניסטריה ל"ע מתוך צרות וייסורים, עד שזכה לעלות לארץ הקודש בשנת תש"י. אני זוכרו היטב שהיה מגיע להתפלל אצל רבנו הק' ה'מקור ברוך' זי"ע ברח' בילו, והיה עומד כפוף בבית הכנסת ואומר פרקי תהלים בהשתפכות הנפש.

מרן הסב"ק זי"ע בנאות דשא

חתנו הגדול היה ממשפחת היימן, ופעם פגשתיו ברח' רבי עקיבא בבני ברק סמוך לחנותו של הרה"ח ר' ברוך ולצר ז"ל, שם סיפר לי קצת על חותנו ר' שמואל: אחרי המלחמה הם הגיעו עם כל המשפחה לחיפה, והתיישבו בדירה ריקה ברח' אבן גבירול שהיתה שייכת בעבר לערבים [דירות אלה נקראו 'הרכוש הנטוש']. היתה לו מכולת מקומית, ממנה התפרנס. כשבנו את קרית אליהו בחיפה והקימו בה שוק, עבר ר' שמואל להתגורר בקרית אליהו ואת חנותו מיקם בשוק המקומי.

לא ארכו הימים על מי מנוחות, כי באחד הימים קרא ר' שמואל לילדיו וביקש מהם שיעזרו לו לממש את תכניתו לעבור לבני ברק. הם התפלאו מאד לפשר הבקשה המוזרה, ולא הבינו למה הוא מבקש לעזוב את חיפה, הרי רק עכשיו הם קנו את הדירה החדשה בקרית אליהו ופתחו את החנות מחדש, אבל ר' שמואל המשיך להתעקש על רצונו העז לעבור לבני ברק

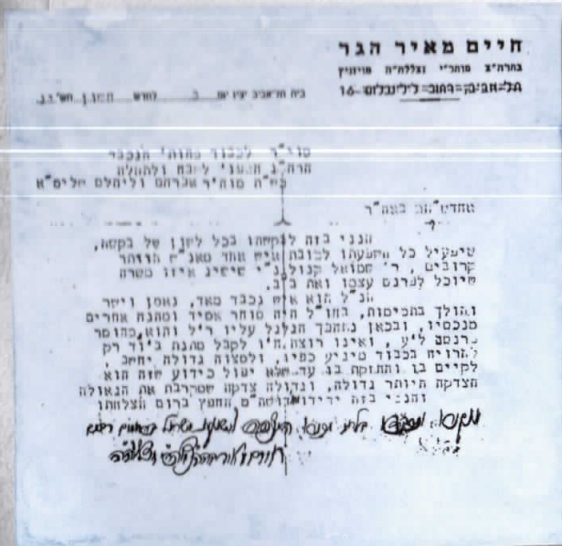
בהקדם. ילדיו שלא ידעו מה לעשות, לא עמדו לימינו בבקשתו זו וכן נותר בינתיים בחיפה. סיפר לי חתנו הנ"ל, שיום אחד קרא לו חותנו ר' שמואל ואמר לו: "אתה החתן הבכור שלי, אני מתחנך בפניך שתעזור לי לעבור לבני ברק".

ואכן, כעבור תקופה קצרה עבר ר' שמואל לבני ברק, אך לא חלפו ימים רבים, עד שתקפתו מחלה ובבוקרו של ערב שבת קודש י"ח סיון תשכ"א נפטר לבית עולמו. הרה"ח ר' שמחה ארנסטר ז"ל שהיה הממונה של המקומות בבית החיים שומרי שבת, ידע שעליו להכין מקום עבור ר' שמואל שהיה מוותיקי החסידים, ונכנס אל רבנו הק' ה'אמרי חיים' זי"ע, שאחז באותה שעה באמירת שניים מקרא ואחד תרגום. כשסיים, הורה לו מרן ה'אמרי חיים' לכרות את קברו סמוך לאוהל רבותינו הק', בשורות הצמודות.

הסיבה שר' שמואל זכה להיטמן בסמיכות לאוהל הק', טמונה בכך שזכה להיות בביקורו של מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע בשנת תר"צ בטשערנוביץ, כידוע היתה דרכו בקודש לומר פרקי תהלים בהשתפכות הנפש כשבאותה שעה התהלך בין שתי שורות חסידים, לפעמים היה מסיים פסוקים שונים סמוך לחסידים מסוימים, והיה זה עבורם רמז או ברכה, כל פעם לפני הענין הנצרך והנדרש.

בעוברו אז אצל ר' שמואל קנול, נעמד הסבא קדישא זי"ע על ידו וסיים את הפסוק "בשלוש יחדיו אשכבה ואישן", ור' שמואל הבין שזוהי ברכה שיזכה להיטמן סמוך למרן הסב"ק זי"ע.

לא ידוע לי אם ר' שמואל סיפר את העובדה למרן ה'אמרי חיים' ועל כן הורה לקבורו שם, או שמרן ה'אמרי חיים' ידע מעצמו

מכתב ממרן ה'אמרי חיים' זי"ע לסייע לר' שמואל קנול ז"ל למצוא פרנסה

קברו של ר' שמואל קנול ז"ל סמוך ונראה לאוהל רבותינו הק' בבני ברק

מונעי קולך מבכי

על הוראה זו, אבל כך או כך זכה ר' שמואל למה שלא זכו רבים, להיות שוכן בחלקת מחוקק סמוך ונראה לציוני רבותינו הק', בהם היה דבוק בלב ונפש. כנראה, שהרגיש דחף פנימי לעבור לבני ברק טרם יכבה נרו, כדי שאכן יוכל להיטמן בבני ברק כאוות נפשו משכבר הימים.

גודל אמונתו של הסבא קדישא בעל 'אהבת ישראל' זי"ע ידועה בשער בת רבים, כי כל העתים היו שווים אצלו לטובה, הן לטב והן למוטב, בידועו נאמנה כי מאתו יתברך לא יצאו הרעות חלילה.

כשכ"ק מרן אדמו"ר בעל 'אור מרדכי' זי"ע מויזשניץ, הגיע לנחם את חתני הרה"ח ר' ברוך יוסף ברוין הי"ו [על הטרגדיה הקשה בפטירת בתו-נכדתי הילדה ע"ה], ישב דקות ספורות, וסיפר שכשהגיעה הבשורה הלא-טובה לגרוסוורדיין, שהרבנית מרת דבורה ע"ה [בת מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע] נפטרה בוינה, היתה בתה הרבנית מאניא ע"ה ב'הויף' ובכתה מאד בקול גדול וצעקה במר נפשה. אבל הסבא קדישא שכידוע היה רגיל לומר, שהלוויה מעולם לא העציבה אותו וכן תזמורת אף פעם לא שימחה אותו, הרגיע אותה, ושאל: "וואס שרייט מען אזוי, וואס וויינט מען אזוי"... כך סיפר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע ואחר כך קם והלך לדרכו.

אגב אורחא אציין מה שאמר לי הרב בן ציון ראכמען זצ"ל - בן הגה"צ רבי חיים אב"ד נאוועסעליץ זצ"ל, בשם המגיד הק' מטריסק זי"ע: "עס מעג דינערן און עס מעג בליצן, זאג איך מיר הודו לד' כי טוב כי לעולם חסדו", והכוונה שעל כל מצב שהאדם נמצא, צריך לומר הודו לד' כי טוב.

עבודת הקודש בניגון

לפני התורה

בגרוסוורדיין התגורר הגה"צ רבי פנחס הורוויץ זצ"ל הדיין מקאסוב ובעל 'פתחא זוטא', שהיה מגדולי חסידי צאנז אך היה מקושר ביותר למרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע, והיה בא פעמים רבות להשתתף בשולחנות הטהורים. פעם

כשהדיין מקאסוב ישב סמוך למרן 'אהבת ישראל' ושמע את ה'תורה' מפי קדשו, שאל אותו הסבא קדישא בסיום אמירת ה'תורה': "קאסוב'ער דיין, איר קענט אויך זאגן אזא תורה?" השיב רבי פנחס

מרן הסב"ק בפעסט מימינו יושב הרה"ח ר' אברהם פרגל ז"ל ראה"ק בודאפעסט משמאלו יושב חתנו של ר' אברהם הרה"ח ר' שמואל זאנוויל כהנא ז"ל ממולו יושב בנו כ"ק מרן אדמו"ר בעל שארית מנחם מווישוא זי"ע

מרן הסב"ק זי"ע בקהל חסידים

מרן הסב"ק זי"ע עם חסידים ומקורבים בטאות דשא

בענוות חן: "אפשר נאך אזא תורה, אבער דער בים באם פאר די תורה, קען איך נישט..."

יחידה לייחדך

הרבנית הצדקנית מרת הינדא ע"ה היתה קשורה מאד לאביה הק' בעל 'אמרי נועם' זי"ע מדזיקוב. בכל שנה ביום ח' תמוז יומא דהילולא רבה של אביה הק', היתה מסתגרת בחדרה ומתפללת שעות ארוכות, כשכולם יודעים שאסור להפריע לה באותן שעות בשום פנים ואופן.

מצבת קבורת הרבנית מרת מרים מאניא ע"ה והרבנית מרת הינדא ע"ה באוהל רבותינו הק' בויז'ניצא

ברוך זי"ע, שפעם בח' תמוז היה אמור להגיע פריץ מכובד לבקר את מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע, והוצרכו להכין כיבוד ומיני תרגימא להגיש בעת הביקור. אבל מרן ה'אהבת ישראל' הורה שלא יבקשו כעת מהרבנית ע"ה שום דבר, כי ביום זה היא מתייחדת עם אביה הק' ואי אפשר לדבר איתה כלל.

הרה"ק רבי פנחס

מבארשא זי"ע

התרוממות החסידים באמירת התורה

סיפר לי כ"ק אדמו"ר רבי יעקב יוסף מספינקא זצוק"ל דבר נפלא, שבהיותו חתן בזיוו"ר אצל הרה"ק רבי אלתר'ל מבארשא זי"ע, בנו של הרה"ק רבי פנחס מבארשא זי"ע, אמרו לו החסידים בהתלהבות, שבשעה

הרה"ק רבי פנחס מבארשא זי"ע עם אחיו מרן הסב"ק זי"ע ביציאתם מבית החיים בגרוסוורדיין

שהרה"ק מבארשא פותח את פיו בחכמה לומר 'תורה' בשולחנו הטהור בערב יום הקדוש, הרי שכולם מגיעים לבחינת 'אם אבן הוא נימוח'.

אמר לי הרבי מספינקא שבאותה שעה חשב לעצמו, שהרי בסך הכל גם הוא רבי'ש קינד, ויש לו טעם משלו, כך שמן הסתם לא תהיה עליו השפעה גדולה מדברי תורתו של הרה"ק מבארשא, אבל למעשה בשעה שהתחיל הרה"ק מבארשא לומר 'תורה' בערב יום הקדוש, החל כל הקהל לבכות באימה וביראה, וגם הוא עצמו התמוגג בבכי רב מעוצמת היראה ששררה בהיכלו.

מעשה זה שמעתי מפי קודשו זה

מכבר, וגם כשבאתי לנחמו בבארא פארק, אחרי פטירת בנו הרה"צ רבי יצחק אייזיק זצ"ל שנלב"ע בשונו מהלויית הרה"ק הבבא סאלי זי"ע בנתיבות, עלו דמעות בעיניו ובכה מאד כשסיפר לי עובדה נוראה זו, מה שבדידיה הוה עובדא בחצר הקודש בארשא, בהעלותו על נס זכרונו את אותם רגעים מרוממים בצילא דמהימנותא.

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע

סיפר לי החסיד המופלג ר' שאול לייב גנץ ז"ל, שכידוע בימי מלחמת העולם הראשונה נמלט הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע לראצפערט. כששמע ר' שאול לייב שהרה"ק מבעלזא שוהה בראצפערט, קם ונסע לשבות בצילו הטהור שם. ביום השבת, התפלל הרה"ק מבעלזא פסוקי דזמרה באש להבה ובהתלהבות גדולה, וכשהגיעו ל'נשמת' שלחו בעל תפילה לפני התיבה. כדרכו בקודש, סובב הרה"ק מבעלזא את עצמו לכיוון בעל התפילה והביט עליו [כשהייתי עובר לפני התיבה ברמת ויז'ניץ, לתפילת שמונה עשרה של תפילת שחרית, היה מרן ה'מקור ברוך' מטה עצמו

קצת לכיווני; זכורני שבאותה שעה היה נופל עלי פחד גדול, כמו שהיו אומרים בבוקובינה: 'ס'איז אויף מיר געפאלן א נכבא'...], אך כמעט ולא ראו שהרה"ק מבעלזא מוציא את תיבות התפילה מפיו.

לאחר התפילה, ניגש אליו 'בעלזער יושב' ושאלו: נו, ווי געפעלט דיר בעסער די רב? ביז 'שוכן עד', אדער נאך שוכן עד? (מתי 'הרב' מצא חן בעיניך יותר? לפני שוכן עד או אחרי?). ענה ר' שאול לייב: 'אחרי שוכן עד'... נענה ואמר לו ה'יושב' בשמחה: 'ביסט א בר דעת'... [ר' שאול לייב היה מהחסידים הראשונים שלבשו 'ווייסע זאקן' בשיכון ויז'ניץ בבני ברק].

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע במארינבאד

הרה"ק בעל 'אמרי יוסף' זי"ע מספינקא

דמעות רבות להצלחת הילדים

בהיותי פעם בשולחנו הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר רבי יעקב יוסף מספינקא זי"ע בבית מדרשו בקראון הייטס, לרגל הילולת זקנו הרה"ק בעל 'חקל יצחק' זי"ע מספינקא ביום ו' אייר, נכח שם הגה"צ רבי יהודה גאטליב זצ"ל אב"ד מישקולץ בויליאמסבורג, וסיפר על אביו הגה"צ בעל 'גל יעקב' זצ"ל ממישקולץ, שהיה בילדותו ידיד קרוב להרה"ק ה'חקל יצחק' זי"ע, והיות שהיה בן יחיד להוריו, חפצה אמו עד מאד שבנה יגדל תלמיד חכם וצדיק אמת. לכן ביקשה פעם מהרה"ק בעל 'אמרי יוסף' זי"ע שבנה יגדל ויצמח כמו 'אייזיקל' שלו [למרן ה'חקל יצחק' היו

קוראים בחיבה 'אייזיקל']. נענה מרן ה'אמרי יוסף' ואמר לה: "א פילע יארמולקע מיט טרערן האב איך אנגעפילט פאר דעם אייזיקל" (כיפה מלאה דמעות שפכתי שיח על אייזיקל שלי שיגדל ככה).

תפיסת מחשבה

עוד סיפר הרב ממישקולץ, מעשה שהיה בבחור אחד שהגיע לעשות את השבת בספינקא, כדי להיפגש עם נערה לפני קביעת שידוכים. הפגישה נערכה בשבת אחר הצהריים, ובסעודה שלישית נעמד הבחור מאחורי כסאו של הרה"ק ה'אמרי יוסף' ונשען על הכסא, בעוד מחשבותיו משוטטות על דבר הפגישה. כנראה שהרה"ק מספינקא תפס את מחשבותיו שבלבלו אותו, והזדעק לעברו שיסיר את ידיו מעל כסאו...

הרה"ק בעל 'חקל יצחק' זי"ע מספינקא

נעמד הבחור מאחורי כסאו של הרה"ק ה'אמרי יוסף' ונשען על הכסא, בעוד מחשבותיו משוטטות על דבר הפגישה. כנראה שהרה"ק מספינקא תפס את מחשבותיו שבלבלו אותו, והזדעק לעברו שיסיר את ידיו מעל כסאו...

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע

מנהג ישראל תורה

בשעה שהסתלק הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע בכ"א אב תשי"ז, שהה רבנו הק' ה'מקור ברוך' זי"ע למנוחה בשווייץ. אך כשהגיעה אליו הבשורה המעציבה, התבטא ואמר כך: "ער איז נפטר געווארן, ווייל ס'איז א מנהג אין בעלזא צו נפטר ווערן... ער מיט די וועלט, האט שוין לאנג נישט געהאט קיין שייכות, אבער ס'איז א מנהג אין בעלזא, איז ער נפטר געווארן"... (הוא נפטר רק בגלל שזה מנהג בבעלזא להיפטר... כבר תקופה ארוכה שלא היתה לו שייכות עם העולם הזה, אבל היות וזה מנהג בבעלזא להסתלק מן העולם, הסתלק גם הוא עתה...).

הרה"ק רבי חיים משאץ זי"ע

את הרה"ק רבי חיים משאץ זי"ע, אני זוכר מאז הגיע לפעמים לעשות את השבת בעיירתנו גורא-הומורא. לא היו לו חסידים רבים והוא התקשה בפרנסה. כשהתגורר בחיפה היה כ"ק מרן אדמו"ר בעל 'אור מרדכי' זי"ע מויזשניץ משגר לו מארה"ב כספים למחייתו, ופעם אף הייתי השליח להעביר אליו כספי תמיכה מאת מרן רבנו זי"ע.

הרה"ק רבי חיים משאץ זי"ע התגורר ברח' לונץ בחיפה, שם התפללו אצלו כמה יהודים מיוצאי שאץ וקומונשט שעוד זכו להסתופף בצל קודשו של אביו הרה"ק רבי משה משאץ זי"ע, בנו השלישי של רבנו הק' בעל 'אמרי ברוך' זי"ע. בליל ההילולא של אביו הק' - ט' אייר, היה עורך שולחן לרגל יומא דהילולא רבה בהשתתפות מתפללי בית מדרשו, וגם אני באתי להשתתף, בדרך כלל יחד עם ידידי להבחל"ח הרה"ח הישיש ר' בן ציון שכטר ז"ל מקומונשט.

רבי חיים היה שר בליל שבת את הניגון 'לא-ל אשר שבת מכל המעשים' בנוסח מיוחד. גם את הניגון הארוך 'שמחו במלכותך' שמקורו מאביו הק' הרה"ק משאץ, היה מזמר בדרך כלל, אבל בהיותנו שם לא ידענו שמקורו טהור מאביו הק', כי רבי חיים לא היה מרבה לדבר. ניגון זה הכרתי עוד מילדותי בגורא-הומורא.

דבר זה נודע לי רק כעבור כמה שנים, כאשר ביקשו ממני פעם להקליט בבית רבנו הק' בעל 'אמרי חיים' זי"ע את כל ניגוני 'מנוחה ושמחה' הידועים לי, והקלטתי אז שבעה לחנים. לאחר מכן חשבתי לעצמי שהרבי בוודאי ישמח וייהנה כשישמע את ה'שמחו' שאותו זכרתי כאמור מימות ילדותי. ואכן, כשהתחלתי לשיר את הניגון, פתח רבנו את דלת חדרו ואמר לי: "פון וואענט קענסטו מיין פעטער

מרן ה'מקור ברוך' זי"ע בוחן את התלמידים, לצידו הרה"ק רבי חיים משאץ זי"ע

תרכד

אהבת קדומים / פרק כ"א

משה'לעס ישמחו?!... רק אז התוודעתי לכך שהרה"ק רבי משה משאץ זי"ע - שהיה נקרא 'דער שבת איד' - הלחין אותו.

הרה"ק רבי חיים משאץ זי"ע היה מקורב ומקושר מאד למרן ה'מקור ברוך' זי"ע. כשהשיא את בתו היחידה בחיפה, שהה מרן ה'מקור ברוך' בחוץ לארץ ולא יכל להשתתף בשמחה, אבל שלח מכתב לאחיו מרן ה'אמרי חיים' שיבוא לשמח את רבי חיים משאץ בחתונת בתו היחידה. זוכרני היטב את השמחה הגדולה אז, מרן ה'אמרי חיים' שימח את הקהל בצורה יוצאת מן הכלל, למרות החום הכבד ששרר באותם ימי קיץ לוהטים מנשוא, והתהלך בכל ירכתי האולם עם מגבת על שכמו לנגב את הזעה.

שמחת החתונה של בת כ"ק אדמו"ר ר' חיים משאץ זצ"ל

בבית מדרשו של רבי חיים משאץ היו מתפללים יהודים יוצאי קומונשט שהכירוהו עוד מתקופת מגוריו בעיר שאץ הסמוכה אליהם. באותה תקופה שררה עניות גדולה בחיפה, הן אצל רבנו הק' ה'מקור ברוך' זי"ע והן אצל רבי חיים משאץ, ולכן בכל פעם שהתקיימה שמחה בקרב החוג המצומצם, והגיעו אורחים לכבוד השמחה, כיבדו אותם בעליות לתורה, וכך היו הכנסות שהיו צרכי קיום ממש.

מעשה שהיה עם הרה"ח ר' שמואל שכטר ז"ל, שעשה שמחת בר מצוה לבנו, והיות שהיה מתפלל קבוע אצל רבי חיים משאץ בשבתות, קיים

. שיחתן של עבדי אבות .

תרכה

אצלו את השמחה וכל האורחים עלו לתורה בבית מדרשו. ר' שמואל היה גם מבאי ביתו של מרן ה'מקור ברוך' והיה צר לו שאינו מקיים את השמחה אצל הרבי, כי ידע את המצב הדחוק השורר בבית מרן ה'מקור ברוך' וכמה שמצפים שם לכל שמחה שתתקיים אצלם.

בהרגישו אי נעימות רבה, שלח אותי ר' שמואל אל מרן ה'מקור ברוך' להתנצל בפניו בשמו על שנאלץ לקיים את השמחה במקום אחר שלא בטובתו. אני הסכמתי לקיים את השליחות, כי הרגשתי קרוב מאד לרבנו, אבל מרן ה'מקור ברוך' שהיה חכם הרזים והבין מיד מה מטרת בואי אליו, עוד בטרם פתחתי את פי לדבר, נענה וקטע את דברי באמרו לי: "נישט אלעס וואס מ'טראכט, דארף מען זאגן..."

הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע

לצופה נתתיך

זכורני את ביקורו של כ"ק אדמו"ר מבאיאן זצוק"ל בארץ הקודש. הוא ערך את שולחנו הטהור בליל שבת קודש בעזרת נשים של 'היכל התלמוד' בתל אביב, ומיד אחרי שסיים לומר 'תורה', בעוד ראשו שעון על ידיו כדרכו בקודש, נענה לעבר אנשי ירושלים שעמדו מאחוריו ואמר להם: "א פריילעכ'ס"... והם החלו לזמר 'ישמחו במלכותך' בהתלהבות גדולה ובשמחה אדירה. כך זימרו דקות ארוכות לכבוד שבת קודש. עד היום קשה לי לשכוח מחזה רב הוד זה.

תמונתו האחרונה של כ"ק אדמו"ר מבאיאן זצוק"ל

בהיותו בארץ הקודש בחודש כסלו תשי"ח, נסע האדמו"ר מבאיאן זצוק"ל מצפת לחיפה, שם עשה את השבת לסדר וישלח והתאכסן בבית הרה"ח ר' צבי

קורן ז"ל ברח' שפירא 10. בליל שבת קודש זכיתי להיות נוכח בעריכת השולחן הטהור בבית הכנסת הגדול בחיפה. היה זה לאחר שביום שישי נסעה זוגתי ע"ה לבית החולים ללדת, ואני נותרתי בביתי בחיפה עם שני הילדים הקטנים שבבית. היות ובאותם ימים לא היו טלפונים, לא ידעתי מה קורה, ולכן בהגיעי ל'טיש' של הרבי מבאיאן, ביקשתי משי"ב המשב"ק הרה"ח ר' וועלוול דרברמדיקר ז"ל, שיזכיר את שם היולדת אצל הרבי.

ר' וועלוול הרכין את ראשו לפני רבנו והזכיר את שמה, וכשהרים את ראשו אמר לי שהרבי איחל 'מזל טוב'... לאחר השבת התברר שאכן באותה שעה כבר נולד בן במזל טוב... [היה זה בני הרה"ח ר' יצחק שטעקל הי"ו מלונדון].

כ"ק אדמו"ר מבאיאן זצוק"ל במלוה מלכה באיסט סייד, משמאל (מאחור) נראה הרה"ח ר' קלמן שטעקל הי"ו

הרה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע

קבלת שבת בשומרי אמונים

הייתי פעם בשולחן הטהור בליל שבת קודש אצל הרה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע, בעל 'שומר אמונים' ומייסד החבורה הקדושה בירושלים. זכורני את המעמד המרומם שנגלה נגד עיני, כשכולם היו לבושים בקאפטן הירושלמי הזהוב. רובם ככולם היו עניים מרודים שבקושי השיגו את פת לחמם כל ימות השבוע, חלק היו מחלקי חלב וחלק היו נגרים, אבל בבוא שבת קודש לא הכירו עליהם כלום, השבת בערה אצלם בכל עוז ותעצומות. אשרי עין ראתה זאת.

הרה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע

הרה"ק רבי יוחנן מקארלין סטאלין זי"ע

ענווה ופשטות

בהיותי בחיפה זכורני את הרה"ק רבי יוחנן מקארלין סטאלין זי"ע שהתגורר גם הוא בחיפה בימים ההם, והיה לו בית כנסת ברח' יוסף בשכונת הדר. הוא חי בפשטות והיה הולך ברחובות העיר לבדו. ברבות הימים עבר לארה"ב, ואחרי הסתלקותו נטמן בעיה"ק טבריה.

הגה"צ רבי נפתלי יעקב כהן זצ"ל אב"ד קירליבאבא

מסירת שיעור בעל פה

אחרי המלחמה עלה הגה"צ המפורסם רבי יעקב נפתלי כהן זצ"ל לארץ הקודש, וקבע משכנו ברח' הגיבורים בשכונת חליסה, באותו בנין

בו התגורר הרה"ח ר' אברהם גנזלר ז"ל. בביתו היה מקיים שיעור בדף היומי, לכמה יהודים שהיו עולים לביתו ללמוד שיעור קבוע. פעם נכנסתי לביתו באמצע השיעור, מצאתיו יושב על מיטתו עם רגליו הנפוחות, יהודי ששמו היה לאופער מסר שיעור במסכת מנחות, כשכל הנוכחים מחזיקים גמרות בידיהם ומעיינים בתוכם, ואילו הוא אמר אחריו את המילים בעל פה ממש כמו אשרי...

הייתי קרוב אליו ביותר, עוד מימי נעורי בגורא-הומורא כפי שכבר הזכרתי, והייתי בן בית אצלו מימים ימימה. פעם ביקש ממני שאבוא להתפלל אצלו בימי הרחמים את תפילות המוספין, ואכן באתי להתפלל אצלו. בשבת קודש היה מנין מתפללים בביתו וכך גם ביו"ט.

פעם כשהתפללתי בבית המדרש בשכונת חליסה, קרא לי אחרי התפילה ושאל אותי בן כמה שנים אני, כשהשבתי שהנני בן עשרים ושבע שנים, אמר לי שצריך לומר קפיטל תהלים כמנין שנותיו של האדם, ולכן עלי לומר קפיטל כ"ז, לדוד ד' אורי וישעי.

היה גאון עצום ומתמיד נפלא. יש מכתבים רבים שכתב למרן ה'מקור ברוך' זי"ע בגלות טרנסניסטריה, בהם כותב על מצבו הכואב שהוא הולך יחף ללא מנעלים לרגליו, אבל למרות זאת כתב הרבה דברי תורה במכתבים אלו.

הגה"צ רבי נפתלי כהן זצ"ל היה הכהן הפודה בפדיון הבן אצל בני בכורי הרה"ח ר' יוסף שטעקל הי"ו. לימים זכיתי להיות עמו מחותן, כאשר נכדו הר"ר מרדכי ורצברגר הי"ו נהיה חתן אצל חתני הרה"ח ר' ברוך יוסף ברוין הי"ו ממאנסי.

הגה"צ רבי יעקב בן ציון רוטנר זצ"ל אב"ד חליסה

הגה"צ רבי יעקב בן ציון רוטנר זצ"ל אב"ד חליסה, היה מקושר מאד למרן ה'מקור ברוך' זי"ע, יחד הם פעלו גדולות ונצורות למען חיזוק וביסוס היהדות החרדית בעיר חיפה. היות ובתחילת כהונתו שם היה צעיר מאד והוצרך לקבל חיזוק ועידוד רב במלאכת הקודש, ירד פעם מרן

אהבת קדומים

מפתח שמות צדיקים ואישים

ה'מקור ברוך' מרח' בילו
לבית המדרש בשכונת
חליסה שבסיום גשר
חליסה, להתפלל שם
תפילת שחרית של שבת,
ואף נשא מדברותיו בפני
המתפללים שם.

הרב מחליסה זצ"ל
היה עולה פעמים רבות
להשתתף בשולחנות
הטהורים של מרן ה'מקור
ברוך' והיו משוחחים הרבה על חצר הקודש בעלזא שהיתה קרובה
לשניהם.

הגה"צ אב"ד חליסה זצ"ל עם יבלחט"א מרן אדמו"ר מויז'ניץ
שליט"א מארה"ק

מפתח

שמות צדיקים ואישים

ר' אלימלך טעשער
סא, רלז, רסו, רסט, שיו, שמב, תנ, תקנ-תקנא

ר' אליעזר וייסברוד
רבי אליעזר זוסיא מסקולען בעל 'נועם אליעזר'
רעד, תכט, תרח-תרט
נא, נג, קעג

ר' אליעזר טאווער
רבי אליעזר מויו'ניץ בעל 'דמשק אליעזר'
מה-ג, נז, ס, קסח, קפה, קצב-קצג, רכח, רלג-רפא, רצ, רצז, רצט, שט, שיא, שכז, שלו, שסא, שעז-שעט, תמו, תעב-תעג, תעה, תפ, תפח-תפט, תקיט, תקכח, תקלט, תקמוג, תקסו, תריג

רבי אליעזר מסערט ויז'ניץ בעל 'חכמת אליעזר'
שכד, שפב-שפה, תח, תנו, תס-תסא, תעא, תעו, תפד, תצא-תצב, תצד, תקז-תקח

רבי אלכסנדר שפרן הרה"ר לרומניה
רבי אלתר גילרנטר
רבי אלתר מבארשא
ר' אלתר שפירא
ר' אנשיל וייס
ר' אנשיל זילבר מבוקרסט
ר' אנשיל קליין
ר' אנשיל שטיינהורן
ר' אפרים גרוב
ר' אפרים הלר
ר' אפרים פישל הערלינג
ר' אפרים פישל פלדמן
ר' אריה לייב שטעקל
ר' אשר אנשיל שרייבער שו"ב האמאר
רה, רט
תטו
תקצג
קמא, תיב
רמב
תרא-תרב
שלז
נא
שצד
קצב, רכד
נו, קד
רנ
קא, רלו
לד, מג, קה, ריח

ב.

ר' בן ציון רחמן
ר' בן ציון שכטר מקומונשט
ר' בן ציון שכטר משב"ק
ר' בנימין האואר
רבי בנימין לייזונטמאן אב"ד חוטין
שג-שד, תריח
קח-קט, שפז, תפד-תפו, תקז, תרכד
קפז
סא
קיז

א.

ר' אבא שפרבר
רבי אביש וייס
רבי אברהם אביש מטשחויב
ר' אברהם גנזלר
רבי אברהם הערש בעק אב"ד מעלבורן
ר' אברהם זינגר
רבי אברהם חיים ברים
ר' אברהם יהודה ורטהיימר
רבי אברהם יהושע העשיל מקופיטשניץ
ר' אברהם יוסף מינצר
רבי אברהם יעקב מסאדיגורה בעל 'אביר יעקב'
רסג-רסד, רעב, רצח, תמו, תקלב, תקפה, תקפט-תקצ
רבי אברהם יצחק קליין אב"ד נירנברג
רבי אברהם ישעי' קרליץ בעל 'חזון איש'
שעד-שעה, תקטז-תקיז
רבי אברהם מרדכי מגור בעל 'אמרי אמת'
רסג, רעה-רעו, רפ, שב
רבי אברהם משה באב"ד אב"ד האמאר
נא-נג, נז, קיא, קכו, קעא, שכג, שצ-שצא, תטז, תכ, תכט
ר' אברהם פוקס
ר' אברהם פרלמוטר
ר' אברהם צבי קלאר
רבי אהרן אנצוג
רבי אהרן גדליה הופמן
רבי אהרן מבאיאן-טשערנוביץ
רבי אהרן מבעלזא
ר' אהרן קוסטינר
רבי אהרן ראטה בעל 'שומר אמונים'
ר' אייזיק לאופער
ר' אלחנן אדמקר
רבי אליהו שטרנבוך אב"ד אנטוורפן
ר' אלימלך וסרמן
ר' אלימלך זינגר משאץ
ריז
תקצד, תקצו
שצה
שצב, תיב, תלז, תעג, תעט, תק, תקסה
תקלח
תיב
תקפב
תקיז
רסג-רסד, תקפט
תקמז

ר' אבא שפרבר
רבי אביש וייס
רבי אברהם אביש מטשחויב
ר' אברהם גנזלר
רבי אברהם הערש בעק אב"ד מעלבורן
ר' אברהם זינגר
רבי אברהם חיים ברים
ר' אברהם יהודה ורטהיימר
רבי אברהם יהושע העשיל מקופיטשניץ
ר' אברהם יוסף מינצר
רבי אברהם יעקב מסאדיגורה בעל 'אביר יעקב'
רסג-רסד, רעב, רצח, תמו, תקלב, תקפה, תקפט-תקצ
רבי אברהם יצחק קליין אב"ד נירנברג
רבי אברהם ישעי' קרליץ בעל 'חזון איש'
שעד-שעה, תקטז-תקיז
רבי אברהם מרדכי מגור בעל 'אמרי אמת'
רסג, רעה-רעו, רפ, שב
רבי אברהם משה באב"ד אב"ד האמאר
נא-נג, נז, קיא, קכו, קעא, שכג, שצ-שצא, תטז, תכ, תכט
ר' אברהם פוקס
ר' אברהם פרלמוטר
ר' אברהם צבי קלאר
רבי אהרן אנצוג
רבי אהרן גדליה הופמן
רבי אהרן מבאיאן-טשערנוביץ
רבי אהרן מבעלזא
ר' אהרן קוסטינר
רבי אהרן ראטה בעל 'שומר אמונים'
ר' אייזיק לאופער
ר' אלחנן אדמקר
רבי אליהו שטרנבוך אב"ד אנטוורפן
ר' אלימלך וסרמן
ר' אלימלך זינגר משאץ
נט, קמד, קנג-קנו, ריז, שעה-שעט
רמב
תטו
תטו
קכד
קעט-קפ, רצב, רצח-שא, שה, תעה, תרכג
תלז, תקב
תרכח
לג, תריד
שד
שצד, תמב-תמוג, תנג-תנה
תי
נג

אבי מורי ר' בנימין שטעקל	לא, לג, ג-נג, צט-קא, קה, קז, קט, קכו-קכח, קלג-קמט, רכט	ר' הערשל ויז'ניצר	תקי
ר' בנימין שטעקל מפאלטישאן	נג	ר' הערשל וייסברוד	מו, קסג
ר' בעריש ווישווער	קא, רעא, תקלח	ר' הערשל שלומוביץ	קסז-קע, קעב-קעג, תקטז
ר' בערל גרוס	קעב		1.
רבי בצלאל שפרן	רסא	ר' וועלוול דרבמרדיקר	שצז-שצח, תרכז
ר' ברוך גרינברגר	רמב		2.
רבי ברוך האגער אב"ד קוצמן	קכג	רבי זאב מארחמיסטריווקא	תקנו
ר' ברוך ווגנר	שצט	ר' זושא פריד	תמ
ר' ברוך ולצר קנו, קסג, קסח-קע, רה, רכז, רמב, רסב, רצג, שסב		ר' זידא איינהורן	תקח, תקלכ
רבי ברוך מויז'ניץ בעל 'אמרי ברוך'	תקב-תקד, תקלט, תריא-תריב	ר' זידל ראבנער	רנד, תקח, תקכח, תקלט
רבי ברוך מסערט ויז'ניץ בעל 'מקור ברוך'	מה, נז, נח, קט, קכג-קכה, קלד, קעא-קעב, ריא, רטו, רמא, רסה, שיב, שכג-שלח, שמט-שג, שנה-שנו, שסה, שע, שעט-שפט, שצב, שצד-שצה, תה-תסו, תסט-תקיא, תקיז, תקכד, תקמה, תקמט, תקנה, תקנו, תקסד-תקסז, תקפט-תקצ, תרז-תרח, תרי, תריב, תרטז, תרכ-תרכג, תרכה-תרכז, תרכט-תרל	רבי זלמן סורוצקין	תמה
ר' ברוך שטרנשוס	תעד, תקכה, תריא	ר' זלמן פרעשל	קסב-קסג
ר' ברוך שכטר	קט, תפו	ר' זלמן שטעקל מחיפה	שצז
רבי ברוך שמעון שניאורסון ר"י טשעבין	תקצח	ר' זלמן שפירא	תפח
	ג.		ח.
ר' גדליה דוד אדלר	רמב	ר' חיים אברהם הנדלר	רלז, רס, שפב
ר' גדליה דוד גרינברגר מראדוביץ	לז, תמ	רבי חיים דב מוואסלוי	תט
ר' גרשון פרוכטר מטרודא	קצג-קצו, קצט, רטז	ר' חיים הלברכט	רלז, רסו, שיז
	ד.	רבי חיים יהודה מאיר מווישווא בעל 'זכר חיים'	רמה, תט, תכה-תכו, תקסו-תקסז
רבי דב בער רבינוביץ אב"ד פיאטרא-ניאמץ	קפא, קפג	ר' חיים לינדר מקוצמן	תפז
ר' דב בערל ולצר	רכז, רלז-רלז, רסב, רסז, רע, שיט, שיח-שיט, שלז, שזא, שסה, שפב, שצב, תמח, תקלב, תקלז	רבי חיים מאוטיניא בעל 'טל חיים'	נז, נט, ככד, תעה, תקמח, תרו, תריא
ר' דב בערל רזנברג	רלז, רסו, שיז	רבי חיים מאיר מוויז'ניץ בעל 'אמרי חיים'	נה, נז, קכ, קצב-קצג, ריא-ריד, רמא, רמז-רמח, רנב, רסה, רעא-רעב, רצב, שא, שה, שיב, שמא-שע, שעח, שפח, שצג, תט, תיא, תיח, תכט, תל, תמד, תמט-תס, תעג, תעט-תפ, תפכ-תפג, תפח-תפט, תקח, תקי, תקטו-תקנט, תקסז-תקעב, תקפט-תקצ, תקצג-תקצה, תריב-תריג, תריז-תריח, תורכד-תורכה
ר' דב בערל שכטר	מו, נא, קנט, ריח, שצ	רבי חיים מקאסוב בעל 'תורת חיים'	תקט, תקלט
רבי דב מאיר רובמן ר"י 'תפארת ישראל'	שעט	רבי חיים מרדכי מנדבורנה	קכג, שיע, שמט
ר' דוד אפל	רסו, שי, שכה, שזא, תקטז, תקסז	רבי חיים מרדכי ראללער	רעד
ר' דוד ברנדס	שטו	רבי חיים משאץ	קכד, קלז, תרכד-תרכז
ר' דוד זילברשלג מהאמאר	שטז	ר' חיים ראובן שכטר	מו, ריח, תיב, תלז, תמג, תעד, תפא, תפז, תקב, תקלו, תקלח, תקסה
רבי דוד לייב שוורץ	תקמד-תקמה	רבי חיים רחמן אב"ד נאווסעליץ	תכ
רבי דוד צבי שנייבאלג	רפא		ט.
	ה.	ר' טוביה פאיערוערגער	מד-מה
ר' העניך איינשטיין	שטו		י.
ר' הערש ברנשטיין	מג	רבי יהודה גפן	תיד
ר' הערשל ווגנר	מו	ר' יהודה וויגשל	נא
ר' הערשל דוידוביץ	לג-לד, קלה	ר' יהודה כהנא מפאטרא-ניאמץ	קפב-קפג
ר' הערשל הערלינג	נו		

ר' יהודה פדר	רנט	ר' יעקב דוד ויז'ניצר	שצד, תקיח, תקפז
ר' יהודה קאפיל-האס	מו, נא-נג, נח-ס, קי, קעג, תט	ר' יעקב העניך ברגמן	שטו
ר' יהושע ורטהיימר	תקל	ר' יעקב ולצר שו"ב באנילא	ס, קנו, שסב
ר' יהושע זאב (וואווע) מכלוביץ	קלה, שכה, שלה-שלז, תמג, תמז, תעט, תפד, תקט	רבי יעקב יוסף מספינקא	תקלח-תקלט, תקעב-תקעג, תקצג-תרג, תריב, תרכ-תרכב
ר' יהושע זילברשלג	מו, נה, קסד, שיז	רבי יעקב יוסף מסקווירא	רטו, תקצז
ר' יהושע לאו	רסט, תקמז	ר' יעקב כ"ץ מחיפה	תפו
ר' יהושע מאנדל	תנ	רבי יעקב מהוסיאטין	שיב
רבי יהושע מדז'קוב בעל 'עטרת ישועה'	תקלה	רבי יעקב משולם גינזבורג אב"ד האמאר	נא-נג, נה, קי, קס
ר' יהושע משה שטוקהמר	רעא	ר' יעקב פינק	קסד
ר' יואל ברנדווין	קפב	ר' יעקב קליגר	שפח
ר' יואל גלינערט	נג-נד, קמא	ר' יעקב תלמוד	רנג, שסג-שסד, תקלח
רבי יואל מסאטמאר בעל 'דברי יואל'	רח, רנח-רנט, רפ	רבי יצחק אייזיק מספינקא בעל 'חקל יצחק'	תקצז, תרכב-תרכג
ר' יובל יוסף אורדנטליך	רסט	הב' יצחק אייזיק רזנבוים	שיג
רבי יודא'לי מדז'קוב	ריא, רכז, רכז, רלז, רנד, רנח, רסז, רסט, רפו, שיח, שס, שסט, שעג-שעה, שעח-שעט, תקל-תקלא, תקמז	ר' יצחק דניאל הרטמן	תיב
ר' יודל עביר רזנברג	רפט	ר' יצחק הערלינג	נו
רבי יוחנן מקארלין סטאלין	תרכח	רבי יצחק זאב מבריסק	רעז, תמב, תקפד
ר' יום טוב לדרר	תיב	ר' יצחק טאווער	קנט, קסב, קסז, קעט, ריח
ר' יוסף אריה פלדמן	רלז, רמז, תקטז	ר' יצחק לייב שוורץ	רמב, רסב
מורי חמי ר' יוסף ווגנר	קה-קו, שצז-שצט	ר' יצחק מאיר ליכטנשטיין	רמב, רסב
ר' יוסף ויז'ניצר	תקנז, תקעא	רבי יצחק מבוהוש	קפ, קצט, רב-רג, שב, תקסד, תקפז, תקפט
רבי יוסף מאיר מספינקא בעל 'אמרי יוסף'	תקצט-תרג, תרכב-תרכג	ר' יצחק פרוכטר שו"ב קירליבאבא	קצו
ר' יוסף מרדכי וייס	שלז, שפ, תמ, תפכ-תפג	ר' יצחק שטעקל	לא
רבי יוסף נפתלי שטרן מסערט	קעג	ר' יקותיאל זלמן פרלמוטר מסאלקא	לט-מ, צט, קכג, קנד, ריז, שעז
ר' יוסף פרלמוטר	לט		
רבי יוסף צבי דושינסקיא	שב, תריב	ר' ירוחם זאב ורצברגר	תלח
ר' יוסף רובין	נו	רבי ישכר דב מבעלזא	קכה, של, תטז-תיט, תקפג, תרכא
ר' יוסף שטיינמעץ	רעא, תקיח, תקלט	ר' ישעיה אפטער	נו, ריח
ר' יוסף שטרן	רמב, שנז	ר' ישעיה שרף	שז
ר' יוסף שכטר	קה, תקז	ר' ישראל הערלינג	נו, ת
רבי יוסף שלמה כהנמן אב"ד פוניבז'	שנא, תמד, תקפג, תקפה	ר' ישראל ווגנר	מו, נו, סא, קעג
ר' יוסף שמואל הטנר	תיב	ר' ישראל זילברשלג	קסד, ריח, שי, שטז-שיז, שצ
ר' יוסף שמואל פויגל	רסה, שסב	ר' ישראל זינגר	רסו
ר' יחזקאל אברהם ויזל	רפט	ר' ישראל יעקב קלר	תעו
ר' יחזקאל יוסף הרטמן	תיב, תעז	ר' ישראל כ"ץ ממינכן	תקנב
ר' יחיאל מיכל יגנזדורף	תקטז	ר' ישראל לבנון	קטז, קצט-רא, שפח-שפט, תקסד
רבי יחיאל מיכל מהוודענקא	קכג	רבי ישראל מגור בעל 'בית ישראל'	רעז, תקנ-תקנד
ר' יחיאל שטיינמץ	רנז, שעד, תקלה, תריג	רבי ישראל מהוסיאטין	רסד, רפא, רצח, שיב
ר' יחיאל שטעקל מיאקובען	תא	רבי ישראל מוויז'ניץ בעל 'אהבת ישראל'	מו, נ, קפה, רמא, רנ, רנד, רנו, רסה, רעא, רצב-רצג, שיח, שכז, של, שסד-שסז, שסט, שעד, שעז, שפז-שפז, תיד, תיח-תיט, תכג-תכה, תכט, תלג, תמח, תנד, תס-תסא, תפ, תפכ, תפט, תצט, תקג, תקה-תקו, תקט-תקיא, תקכא-תקכד, תקלה, תקלט, תקמג, תקמח-תקמט, תקנה-תקנו, תקפב, תרז, תריב-תרכ
ר' יעקב אפטער	נו		
ר' יעקב ב"ר שמואל ולצר	רעד		
רבי יעקב בן ציון רוטנר אב"ד חליסה	תרכט-תרל		

ר' ישראל קינד	שכ, שלא, שנוב	רבי מרדכי זלמן וינוצר	רבי מרדכי חנה פוקס	רבי מרדכי יפה שלזינגר	ר' מרדכי לוי	רבי מרדכי מבילגורייא	רבי מרדכי מוויזשניץ בעל 'אור מרדכי'	לד-לה, נג, נז, נח, קמז, רט-ריא, ריד-רטו, רנג, שמו, שסז, שצא, תנו, תפב, תקיז-תקיה, תקלב, תקלו, תקמ-תקמא, תקנה, תקנז, תקע-תקעא, תקעד, תריח, תרכד	רבי מרדכי שלום יוסף מסאדיגורא	שא, שנו, ת,	תקפז	רבי מרדכי שלמה מבאיאן	שצז, תקעג, תקפד, תרכז-תרכז	רבי מרדכי שרגא מבאיאן-טשערנוביץ	קכד	רבי משה ארנסטר	סא, רח, רכד, רלז, רנח-רנט, רסו, שיז, תקלא-תקלג	ר' משה בנצלוביץ	תא	ר' משה האואר	סא, קעג	רבי משה הגר ראש ישיבת סערט ויז'ניץ	ג, קכ, קכד, קפב, תקסה	רבי מאיר שמועלער מהאמאר	רעא, רפ, ש, שג-שה, של	רבי מאיר שפירא מלובלין	מט, נט, תיד, תמד	ר' מיכאל זילברשלג	מו, נה	ר' מיכאל חלוצ	שלד	ר' מיכאל קלאר	רמב	רבי מיכל מזאטשוב-נתניה	שג	ר' מיכל מכלוביץ	קלה	ר' מנדל גוטמן	תקט	ר' מנדל שכטר	רלד-רלה	ר' מנחם מנדל יוסף שפירא	קט, קמא	רבי מנחם מענדיל באב"ד אב"ד האמאר	נב	רבי מנחם מענדיל מווישווא בעל 'שארית מנחם'	לג, לה-לט, קיז, תמ, תמוז, תס, תקצח	רבי מנחם מענדיל מוויז'ניץ בעל 'צמח צדיק'	מד, רג, תקנה-תקנו, תרח-תריא	רבי מנחם מענדיל מקאסוב בעל 'אהבת שלום'	תרז-תרח	רבי מנחם נחום מבאיאן-טשערנוביץ	קה, שצז	ר' מנחם פרוש	רעז	ר' מנשה חיים האס	מז, נח, נט-ס, קד, קיא, רלז, רסו, רסט, שיז	ר' מענדיל כ"ץ	רסה, תקעא	ר' מענדיל קומושטער	תפב	ר' מענדיל קוסטינר	תעט	ר' מענדיל קליגר מחיפה	רצו	ר' מענדיל שכטר	קט	ר' מרדכי אדלר	תנה	ר' מרדכי אלטשילר	נו	ר' מרדכי וואלך	שיז
---------------	---------------	-----------------------	--------------------	-----------------------	--------------	----------------------	-------------------------------------	--	-------------------------------	-------------	------	-----------------------	----------------------------	---------------------------------	-----	----------------	--	-----------------	----	--------------	---------	------------------------------------	-----------------------	-------------------------	-----------------------	------------------------	------------------	-------------------	--------	---------------	-----	---------------	-----	------------------------	----	-----------------	-----	---------------	-----	--------------	---------	-------------------------	---------	----------------------------------	----	---	------------------------------------	--	-----------------------------	--	---------	--------------------------------	---------	--------------	-----	------------------	---	---------------	-----------	--------------------	-----	-------------------	-----	-----------------------	-----	----------------	----	---------------	-----	------------------	----	----------------	-----

מ.

ר' נחמיה דיקמן	ר' נטע סלר	ר' נטע שרייבער	ר' ניסן יוסט	ר' ניסן לב טוב	ר' ניסן קלמן	רבי נפתלי הלפרט אב"ד סאטמאר	רבי נפתלי חיים אדלר בעל 'אמרי נפתלי'	קפז, רלה, רנב, רנד-רנה, רנח, רסט, שיא, שכט, שלא, שמו, שנו, שסט, שפד, תח-תיא, תעו, תפג, תצח, תקז, תקכג, תקכה, תקכח, תקלו	רבי נפתלי יעקב כהן אב"ד קירליבאבא	לב-לג, מד, קו, קכד-קכה, תרכח-תרכז	ר' עביר וייס	ר' פייבוש וייסברוד	ר' פייבוש טאווער	רבי פייבוש שנייבאלג	ר' פייבל בויאר שו"ב טשערנוביץ	ר' פייבל הזנפרץ	ר' פייבל לאופער	רבי פנחס הורוויץ בעל 'פתחא זוטא'	רבי פנחס מבארשא	רבי פנחס מנחם מגור בעל 'פני מנחם'	ר' פסח שלומוביץ	ר' צבי הירש רוזנבוים מקרעטשניץ י-ם	ר' צבי ויזלמן	רבי צבי מזאלטיפולי	ר' צבי שטיין	ר' קלמן הערנעס	ר' קלמן זינגר	ר' ראובן אהרנוביץ	ר' ראובן ברנהולץ	קד-קה, קסד, קעג-קעד, ריח, שב, שצה, ת, תיט, תקמז
----------------	------------	----------------	--------------	----------------	--------------	-----------------------------	--------------------------------------	---	-----------------------------------	-----------------------------------	--------------	--------------------	------------------	---------------------	-------------------------------	-----------------	-----------------	----------------------------------	-----------------	-----------------------------------	-----------------	------------------------------------	---------------	--------------------	--------------	----------------	---------------	-------------------	------------------	---

ע.

פ.

צ.

ק.

ר.

ר' שאל ידידיה ממזוז'ץ	ר' שואל לייב אפשן	ר' שואל לייב גנץ	רבי שלום דרמר אב"ד קרית גת	ר' שלום זעליג שטיינגמץ	ר' שלום פינק	ר' שלמה אייזנער	רבי שלמה אליעזר ויזל אב"ד טערנווע	ר' שלמה האואר	ר' שלמה זלמן זילברשלג	ר' שלמה זלמן פדר	ר' שלמה זלמן שכטר	רבי שלמה ליס	רבי שלמה מבאבוב	ר' שלמה קוסטינר	רבי שלמה'ניו מסאדיגורא	ר' שמואל אליהו שטרן	ר' שמואל אליהו שכטר	ר' שמואל דרברמדיגר מהאמאר	רבי שמואל הורוויץ אב"ד תל חנן	ר' שמואל וייסברוד	ר' שמואל זאנוויל כהנא	רבי שמואל טוביאס	רבי שמואל סופר אבי החת"ס	ר' שמואל קנול מטשערנוביץ	ר' שמואל שכטר	ר' שמואל שמעלקא לווין	ר' שמחה ארנסטר	ר' שמחה לייבוויץ שו"ב דארנא	ר' שמחה שטעקל	ר' שמעיה הערלינג	ר' שמשון ולצר	ר' שמשון יעקב זוסמן	ר' שמשון כץ	ר' שניאור שכטר	ר' שרגא רוזנברג	שסה, שצב, תנח, תקיז, תקכב-תקכד	שעט	ריד-רטו	תקב	שב, תקלב, תקפג, תקפו-תקפט	קח, תקז	מב, נז, נח, ק	קסד	מו	חס	קפ	רמד-רמו	תרטז-תריח	קט, שצב, תפא, תפו-תפז, תקז, תרכח-תרכז	תקסט, תקפג-תקפה, תקפח	תריז	קיט-קכ	קצו	קז, קז, קצו	נו	קסד	ריח	נא, נג	תקו
-----------------------	-------------------	------------------	----------------------------	------------------------	--------------	-----------------	-----------------------------------	---------------	-----------------------	------------------	-------------------	--------------	-----------------	-----------------	------------------------	---------------------	---------------------	---------------------------	-------------------------------	-------------------	-----------------------	------------------	--------------------------	--------------------------	---------------	-----------------------	----------------	-----------------------------	---------------	------------------	---------------	---------------------	-------------	----------------	-----------------	--------------------------------	-----	---------	-----	---------------------------	---------	---------------	-----	----	----	----	---------	-----------	---------------------------------------	-----------------------	------	--------	-----	-------------	----	-----	-----	--------	-----

ש.

אקדמות מילין

אודה ד' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו, על אשר חבלים נפלו לנו בנעימים, בגודל רחמיו וחסדיו העצומים, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, להוציא בסייעתא דשמיא לאור עולם את הספר המהודר "אהבת קדומים", בו נקבצו וגם נאספו יריעות פרקי חייו של זקננו המופלג בחכמת ישישים, האי ותיק וחסיד, שריד לדור דעה, הרה"ח ר' קלונימוס קלמן שטעקל שליט"א, מזקני וחשובי חסידי ויז'ניץ בארה"ב, שזכה במתנת שמים לזקנה ושיבה טובה לאוי"ט, דרכה מעביר בחן נפלא ובמתיקות מענגת את קורות הימים הראשונים לפני שנות דור, למען ידע דור אחרון ויעמדו הדברים ימים רבים.

בין דפי הספר תמצאו את שאהבה נפשכם כשולחן הערוך, כאשר תמצית חלבו ודמו של זקננו שליט"א מונחת בין גווילי הכרך, החל משנות ילדותו בעיירה גורא-הומורא בחבל בוקובינה, עובר דרך פרוץ מלחמת העולם השנייה והגליית יהודי רומניה לטרנסניסטריה, פטירת הוריו היקרים ע"ה בכפר מורפה בזה אחר זה, תקופת שהותו בבית היתומים במוגילוב ובבוקרסט, עלייתו ארצה וכניסתו ללמוד בישיבת ויז'ניץ בתל אביב - החלטה שהכריעה את חייו לטוב להם כל הימים ולחיותם כהיום הזה, על ידה נותר דבוק ואדוק בצדיקי בית ויז'ניץ שהחיו את נשמתו ומילאוה בכל טוב מדשן ביתם, כאשר כיום משחזר זקננו שליט"א בבהירות וברהיטות את כל אשר מילא אסמיו שבע עת חמד לחסות בצילם הטהור, כפי שעיני הקוראים תחזינה מישרים בפנים הספר.

פרקים נבחרים מתוך הספר מתמקדים באריכות ובהרחבה על השנים הטובות לברכה, בהן זכה זקננו שליט"א להסתופף בצילם של האחים הקדושים, קדושים וברוכים - מאירי החיים, ארבעת בניו של ישראל סבא קדישא בעל 'אהבת ישראל' זי"ע מויז'ניצא: מרנן בעל 'שארית מנחם' זי"ע מווישווא, בעל 'אמרי חיים' זי"ע מויז'ניץ, בעל 'דמשק אליעזר' זי"ע מויז'ניצא, ובעל 'מקור ברוך' זי"ע מסערט ויז'ניץ, שהכניסוהו תחת כנפיהם הטהורות והרעיפו עליו טללי תחי במידה גדושה לאין ערוך, מתוך אהבה רבה ואהבת עולם שאין בדומה לה, כאשר עד היום ניתן לחוש ברטט של קדושה, את רגשי ההתרפקות ונימי הגעגועים הנשפכים מפיו המפיק מרגליות טובות ויקרות, עת מעלה הוא את זכרם הטהור על דל שפתיו שהוצק בהן חן מיוחד של טעם זקנים כיון המשומר לאורך ימים ושנים טובות.

יעמדו על הברכה

ידידיו היקרים והחשובים שסייעו לנו בכל מאודם ועמדו לימינו בהתמסדות נאמנה להעשיר את הספר במאות תמונות ומסמכים בלב ונפש חפצה למען יצא תחת ידיו דבר נאה ומתקבל בטוב טעם ודעת אשר כל הרואה אומר ברכאי

מורי זקני הרה"ח ר' קלמן שטעקל שליט"א - בארא פארק
אבי מורי הרה"ח ר' יצחק שטעקל שליט"א - לונדון
דודי הרה"ח ר' יוסף שטעקל הי"ו - בארא פארק
דודי הרה"ח ר' בנימין שטעקל הי"ו - בארא פארק
דודי הרה"ח ר' שמואל נחום שטעקל הי"ו - בארא פארק
דודי הרה"ח ר' נפתלי פרוכטר הי"ו - בארא פארק
הרה"ג רבי לוי יצחק האגער שליט"א - שיכון ויזשניץ מאנסי
הרה"ח ר' אשר אנטשיל באב"ד שליט"א - שיכון ויזשניץ מאנסי
הר"ר יעקב מנחם יואל איצקאוויטש הי"ו - בארא פארק
הרה"ח ר' שלמה קליין הי"ו - קרית ויז'ניץ בני ברק
הרה"ח ר' חיים מאיר אוביץ הי"ו - קרית ויז'ניץ בני ברק
ש"ב הרה"ח ר' משולם יצחק שכטר הי"ו - קרית ויז'ניץ בני ברק
הר"ר יוסף מאיר האם הי"ו - רמת ויז'ניץ חיפה
הרה"ח ר' ישראל האם הי"ו - קייאמישא לעיק
מכון 'ברכת נפתלי' ווישווא - מאנסי
הרה"ח ר' אהרן ברוך ליבוביץ הי"ו - רמת ויז'ניץ חיפה
מערכת בטאון 'קשר איתן' שע"י איגוד מוסדות ויז'ניץ
ימלא משאלות לבכם לטובה ולברכה מתוך מידה גדושה של
סייעתא דשמיא בכל מעשי ידיהם אכ"י

הנחלים והנמלים... את דרך החסידות הצרופה לתהילה ולתפארת, כאשר בשמיעת הסיפורים ובהאזנת הזכרונות, מתחברים אנו בגשר החיים לתקופות הוד נאצלות מהעבר המפואר, אליהן כוסף ועורג כל חסיד בר-דעת החפץ לדעת צדיקים מה פעלו עלי אדמות.

וזאת למודעי בפתח הדברים, כי למרות מאמצינו המרובים להגיש בפני הקורא את העובדות והתיאורים בדיוק רב ללא סטייה כלשהי - בפרט לאור העובדה שזקננו שליט"א הקדיש זמן רב מזמנו היקר והעמוס לעייפה בשיעורי תורה ובסדרי לימוד, לעבור על הספר ולהגיהו בנפה אחר נפה שוב ושוב עד שיצא ב"ה תחת ידיו דבר נאה ומתקבל לשם ולתהילת כל פה - הרי שהדברים מובאים בספר בצורה כתובה בלבד, ואם אמרו שאינה דומה שמיעה לראייה, מה נאמר ומה נדבר על המרחק בין כתיבה לראייה ולשמיעה.

הרגעים הנעימים ביותר שהיו מנת חלקנו בעת הכנת הספר לדפוס, היו עת הקשבנו למאות ההקלטות שנצברו במהלך השנים מאוצרותיו הבלומים של זקננו שליט"א על פרקי חייו ורבותיו הקדושים. כל סיפור מקבל חיות מחודשת, כל תיאור ננסך במוחשיות טבעית וכל קטע נוסח או נגינה מלווה בקול ערב ומשובב לב ונפש, למשמע אוזן תאבה נפשנו. אזכורם של רבותינו הק' שהיו לו להורים אמיתיים, מתלווה לכל אורך הספר ברגשי ערגה ובקולות נכספים, אלו כמו הזכרונות הנוספים על דברי הימים של מסכת חייו הארוכה מגורא-הומורא לשכונת בארא-פארק בארה"ב, הגביהו יחד עמנו עוף אל העבר הקדום מלא ההוד עד להווה הנוכחי רב ההדר.

ישובים היינו בסלון ביתו של זקננו שליט"א בארה"ב, אך במתק לשונו ובשפתו הציורית, גרר אותנו לגורא-הומורא עיירת מכורתו, שם זכה לקנות הודו והדרו בימי ילדותו בצילם של הוריו החשובים והמופלגים בחיי תורה וחסד, ז"ל הי"ד. רעיונותיו ומחשבותיו נתונות תמידים כסדרם לרמת ויז'ניץ חיפה - בצילו של מרן ה'מקור ברוך' זי"ע מסערט ויז'ניץ, בהגיגו תבער אש להבה לשנתו האחרונה של מרן ה'דמשק אליעזר' זי"ע מויז'ניצא - בהיכל הישיבה הקדושה בתל אביב, ודמותו הקורנת של מרן ה'אמרי חיים' זי"ע מויז'ניץ אינה משה מנגד עיניו לרגע אחד - מהשנה הראשונה לעלותו ארצה ובהמשך בקריית ויז'ניץ ב"ב.

הספר כולו מלא וגדוש בעדויות אישיות אפופות הוד קדומים שלא שזפתן עין מעולם. משך עשרות שנים ביכר זקננו שליט"א לשקוד על דלתי תורה ולהשקיע את כל כוחו ומרצו בחינוך הדורות הבאים לתפארה, רק בשנים האחרונות הצלחנו לסלול נתיב בלבו השוקק לשנות קדם ולשאוב ממעיניו הנובע טובות זכרונות שלפנינו, אותם יכולנו רק לתעד ולהעלות עלי גיליון, כאשר הקול הנסדק, הרגשות

הנחלים והנמלים... על גוילי הספר.

תהילה לא'ל, אוצר זכרונותיו של זקננו שליט"א ממשיך לנבוע עוד ועוד מהשנים עברו, כאשר בכל עת נזכרים ונוספים עובדות וסיפורים העולים בזכרוננו החד. אין ספק שבעקבות החיפזון לסדר את הזכרונות ולהביאם למכבש הדפוס בהקדם, לא הצלחנו לתעד ולהקיף את כל האוצר הבלום בקרבו לאוי"ט, ולכן נודה בזאת לכל מי שיש תחת ידו רשימות זכרונות שנשמעו מפי זקננו שליט"א במהלך השנים, או ששמע מפיו דברים שלא נכנסו בספר זה, יואיל נא בטובו להודיענו על כך בזריזות, כדי שנוכל לשלבם בעז"ה במהדורה הבאה, למען לא יחסר המזג.

חובה וזכות עלינו להעלות על נס זכרון מתוך געגועים עזים, את דמותו הטהורה של איתן אדוננו אשר לשמו ולזכרו תאוות כל נפש, עטרת תפארת ישראל, אור חיינו ונקודת לבבינו, כ"ק מרן אדמו"ר בעל 'אור מרדכי' זי"ע מויז'ניץ, בו היה יבלחט"א זקננו שליט"א אדוק ומקושר בלב ונפש כל הימים והשנים, בדרכו הלך ובמשנתו צעד, לאורו התחמם ולנועם זיוו התקרב. עשרות רבות בשנים חסה בצילו בשבתות ובמועדים, מילא אסמיו שבע מלוא חופניים בשפע קודש לרוב, אותו העביר הלאה לבניו, נכדיו וניניו שיחי', לדבוק באורחות צדיק וללכת במסילות ישר.

במהלך הכנת הספר לדפוס, כבה אור העולם ונקפל פתיל החיים האמיתיים שקישרו בינינו לבין הצדיק שאבד. מתוך יגון קודר וכאב צורב, נאלצנו להוסיף את התואר המרטיט 'זי"ע' בכל מקום בו הוזכר שמו של מרן רבנו זי"ע, כאשר לרגע אחד לא העלינו על בדל מחשבתנו שכך ייראה ספרנו זה. הארי החי שעמד לפני המחנה כעמוד אש להאיר לנו הדרך לילה כיום, עזב אותנו לאנחות ועלה לשכון בגנזי מרומים בהיכלי אבותיו ורבותיו הק', בהם היה דבוק בכל נימי נפשו ולבבו.

בעת הזאת נעתיר בתפילה ובתחנונים, שגם ממכון שבתו בגו עדן גינתא, ימשיך להעתיר בעדנו לטובה ולהתברך כל מילי דמיטב, להשפיע עלינו שפע רחמים וחסדים כאשר היתה באמנה אתו בשנות חיי חיותו עלי אדמות, עת זכינו להסתופף במחיצתו ובצילו חמדנו לקבל השגות עליונות בלימוד התורה, עבודת המידות, אהבת ישראל ועבודת השי"ת באמת ובתמים. זכותו הגדולה תעמוד לנו כל הימים באלף המגן, אכ"ר.

הנה כי כן יבורך גבר ירא ד', אשגר ברכות לרוב מעומקא דליבא אל מעלת כבוד זקננו היקר והנעלה, הרה"ח ר' קלונימוס קלמן שטעקל שליט"א, שזה זמן זמנים

היתה זו מלאכת קודש שכל כולה רצופה בתענוג רוחני עילאי יקר מפז, לטייל יחד עמו עשרות שנים אחורנית במנהרת הזמן, לחוש ולהרגיש בצוותא חדא את כל אשר עבר עליו מימי ילדותו ועד זקנה ושיבה לאוי"ט, עד שזכיתי בס"ד לברך על המוגמר בדמותו של ספרא הדין שאין גומרים עליו את ההלל.

ברכתי שגורה בזאת לראשו עטרת, שיזכה לקיום מקרא שכתוב: "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו", מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עוד רבות בשנים, לישב באהלה של תורה כאוות נפשו ולשאוב מלוא חופניים נחת ותענוג דקדושה מכל יוצ"ח שיחי' המעטרים את משפחת שטעקל המורחבת לתפארת ולרוממה, עדי נזכה במהרה לביאת רגלי מבשר, משמיע שלום מבשר טוב, בב"א.

עוד זאת עמי להודות ולהלל, לשבח ולפאר, את מעלת כבוד הוריי היקרים שיחי', אבי מורי הרה"ח ר' יצחק שטעקל שליט"א מלונדון הבירה, ואתו עמו אמי מורתי תחי', שמעודם חינוכני על במתי התורה והיראה בדרך החסידות הטהורה והצרופה, במסורה הישרה המועברת לנו דור אחר דור על ידי אבות המשפחה, החסידים הישרים והתמימים מקהילות הקודש בשנים קדמוניות, שהיו אנשי אמת ואהבי תורה וחסידות באמת ובתמים.

יברכם השי"ת מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, בשפע ברכה והצלחה בכל משלח מעשי ידיהם, מתוך חיי נחת וטוב לבב, שובע שמחות ישרו בביתם כל הימים עם הרחבת הדעת ושמחה של מצוה, אמן ואמן.

אשנה ואשלש עוד לברך בשורות אלו את מעלת כבוד מורי חמי, היקר האדם והמופלא באנשים, האי גברא רבה ויקירא, צנא מלא ספרא, הרה"ח ר' ישעי' צבי קליינמאן שליט"א מבארא פארק ומשפחתו החשובה תחי', שביתם פתוח לכל הצאצאים בכל עת ובכל שעה במאור פנים מסבירות, ותמיד עומדים לימינו בעצה ובתושיה לסייע בכל הנדרש בלב ונפש חפצה. יצו ד' איתם את הברכה מעתה ועד עולם, לרוות נחת ולראות שמחות בקרב כל בני משפחתם במידה גדושה, לאורך ימים ושנות חיים, אכי"ר.

שפתי לא אכלא מלשגר ברכות והודאות מאליפות לבן-דודי היקר והחביב, איש האשכולות מלא תבונות, הרה"ח ר' אליקים באדאנסקי הי"ו, שבזכות לבו הטוב השופע חסד והמרבה להיטיב, עודד ותמך בי בכל עוז ותעצומות למען יצא

הספר כלול בתורה בתורה ויבין, הספר הגדולה למען יעמדו זכרונותיו ימים רבים בקרב בני המשפחה והמוני בית ישראל.

בעת הזאת עם שמחת היכנס בנו האי יניק וחכים כמר אברהם ני"ו בנועם עול תורה ומצוות, אברכהו בברכה המשולשת בתורה, בני ברוכי, חיי אריכי ומזוני רוויחי, מתוך שפע רב של ברכה והצלחה בכל מעשי ידיו, ברכות שמים ממעל ילווהו בכל צעד ושעל, ויחד עם כל הנלווים אליו שיחי' יזכה לחיי נחת ושמחה במידה גדושה, אכי"ר.

ברכה מיוחדת ארים ואשא מעומק לבבי, לידיד נפשי היקר והנעלה, ברוך הכשרונות וכביר המעש לתורה ולחסידות, לשונו עט סופר מהיר בשפה ברורה ובנעימה, אהובי וחביבי כאח לי, הר"ר יוסף מאיר האס הי"ו מרמת ויז'ניץ חיפה, שעמל ויגע במשך שנה ומחצה לערוך ולסדר את כל פרקי הספר מרישא ועד סיפא, במלאכת מחשבת מדוקדקת וראויה לשבח כל פה ולשון, החל משמיעת ההקלטות הרבות ועד לשלבים האחרונים של סידור הספר לדפוס, מתוך התמסרות נפלאה ונאמנות אמיתית.

יברכהו השי"ת בכל האמורות בתורה ויזכה לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, שובע שמחות ימלא את ביתו לתפארה, אך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים יחד עם כל בני ביתו, מתוך הצלחה גדולה ונשיאת חן בעיני אלוקים ואדם, להמשיך את עבודת הקודש בהפצת ספרים נוספים כאלו ואחרים, אמן ואמן.

גם ברוך יהיה, ידידי היקר והחביב, האי ספרא רבה, שמו הטוב הולך לפניו בכל מקום, הרה"ח ר' חיים מאיר אוביץ הי"ו מקרית ויז'ניץ בני ברק, שהעביר שבט ביקורתו על כל הספר, האיר את עינינו בהערות והארות מחכימות, כדי שיצא הספר כלול בהדרו מנופה ומוגה בתכלית השלימות.

יפתח לו השי"ת אוצרו הטוב, להתברך בכל מילי דמיטב ובכל משלח מעשי ידיו לתהילה, וימשיך בסייעתא דשמיא להאיר עיני ישראל במאמריו המשובחים כיד ד' הטובה עליו בחן בחסד וברחמים, אכי"ר.

גם ברוך יהיה, ידיד נפשי עוז, העומד לימיני בכל עת ובכל שעה בלב ונפש חפצה, איש אשר רוח בו להועיל ולהיטיב כמשאת נפשו, הרב יעקב מנחם יואל

איצקאוויטש שליט"א מבארא פארק, על עזרתו הגדולה בהשגת תמונות ומסמכים לספר מתוך ידידות אמת ושותפות נאמנה. יהי ד' עמו לברכו בכל מעשי ידיו בהצלחה מרובה וסייעתא דשמיא, יזכה להמשיך לעשות חיל במלאכתו - מלאכת הקודש, לתהילת ולתפארת נפש כל חי.

...

בצאתי מן הכרך אשא עיניי למרומים בשבח והודיה לבורא כל עולמים, שנתן לי את הכוח ואת הזכות להוציא לאור עולם ספר רב ויקר ערך זה, שבוודאי יביא עמו תועלת מרובה לכל הדבקים באורחות צדיקים בקרב שוחרי תורה וחסידות בצימאון ובשקיקה. עד הנה עזרונו רחמין ולא עזבונו חסדיך ד' אלוקינו, ואל תטשנו ד' אלוקינו לנצח, להיות עמנו כאשר היה עם אבותינו בכל העתים והזמנים, לחוש קרבת אלוקים כי טוב, לרוות מדשן ביתו ולשתות מנחל עדנו.

אפיל תחינתי לפני שוכן מרומים, שאזכה לראות נחת ותענוג דקדושה מכל יוצאי חלציי שיחי, יחד עם זוגתי הצנועה והחסודה תחי, עליה ניתן לומר בפה מלא: שלי ושלכם - שלה היא! זכות התמסרותה לניהול הבית עת חגרה בעוז מותניה ותאמץ זרועותיה לסייע לי בכל הנדרש למען נגיע עד הלום, בוודאי יעמוד לה ולכולנו לראות ברכה בפרי עמלנו, מתוך שפע פרנסה בריווח, הצלחה וסייעתא דשמיא בכל העניינים, ונאמר אמן.

חמשה עשר בשבט תשע"ט

דברי המביא והמסדר לדפוס

ב'יואן משה פראק
בארא פארק, ניו יארק

מפות

של חבלי הארצות
במזרח גליציה, בסרביה,
רומניה, מרמרוש, בוקובינה,
טרנסניסטריה ועוד

למען תרוץ עיני הקורא בספר, מוגשות לפניכם מספר מפות עם שמות המדינות והערים בלשון הקודש, לתת הסבר מדויק ומבוא מפורט לכל הנכתב בפרקי הספר, על קורות העתים של יהודי רומניה והסביבה בימי מלחמת העולם השנייה, עת הוגלו באכזריות רבה לחבל טרנסניסטריה, בתום מסע נדודים מפרך ומייגע ממקום למקום, שגבה קרבנות רבים עלי דרך, הי"ד.

מיותר לציין כי בעריכת המפות המפורטות הושקעה מלאכת מחשבת יקרת ערך, לציין כל עיר וכל כפר בשמו היהודי ולציין את מיקומו המדויק כפי שהיה בימים ההם, טרם טושטשו הגבולות בין המדינות כתוצאה מהמלחמה העקובה מדם.

תודתנו העמוקה נתונה בזאת לידידנו הרב שלום אליעזר ליכטנשטיין שליט"א מוויליאמסבורג, שכבר אתמחי גברא ואתמחי קמיעא להוציא תחת ידו 'אידישע מפות' של 'אידישע שטעטלעך', שהשקיע כוחות מרובים במפות נדירות אלו המתפרסמות כאן לראשונה. היות והשקענו במפות אלו דמים מרובים, נבקש בזאת לשמור על הזכויות השייכות שלנו, ושארית ישראל לא יעשו עוולה חלילה.

המעבר להיפה

עם נסיעת מרן ה'אמרי חיים' זי"ע לחוץ לארץ בחודש אב תש"ח, שוב נותרנו בודדים בעולמנו, בלי דמות רוחנית סמכותית שתנהיג אותנו על מי מנוחות. אפילו לא מלאה שנה ליום הופעת מרן ה'אמרי חיים' בארצנו הקדושה, וכבר נאלץ ליטול את מקל הנדודים בידיו, להרחיק נדוד מעבר לים לאירופה ומשם לארה"ב לתקופה ממושכת של שנה ומחצה, לגייס כספים למען הישיבה הקדושה שהיתה במצב כלכלי קשה ביותר,

אך מטרה נוספת היתה לו בנסיעתו זו, לפעול אצל יהודים וחסידים במדינות הים לסייע לו להגשים את חזונו משכבר הימים אחרי המלחמה, להקים שיכון חסידי ולחדש את מלכות בית ויז'ניץ המפוארה על אדמת ארץ הקודש.

הרה"ק רבי יודאלי מדז'יקוב זי"ע

הימים והשבועות חלפו במרוצה, שבתות ומועדים הגיעו בזה אחר זה, כמובן שהישיבה התנהלה בהכוונתו של מרן ה'ישועות משה' זי"ע שלקח על עצמו שוב את העול הכבד בניהול הישיבה. [אני זוכר שהיה מתייעץ בכל דבר עם גיסו אהובו הרה"ק רבי יודאלי מדז'יקוב זי"ע, ויחד היו מלהיטים

את נפשות הבחורים בתפילות ימות החול ובשבתות, וכן בשיחות מעוררות לתורה ולמעשים טובים, כיד ד' הטובה עליהם].

באותם ימים הייתי קרוב מאוד לרבי יודא'לי, בראותי בו דמות מופת של קדוש עליון המתהלך בינותינו כאחד האדם, ומאידך גיסא אינו עושה מעצמו כלום. בליל פורים תש"ט בתל אביב, כשישבנו אתו לסעודת היום בנועם הנשמות ועונג הרוחות [באותו פורים היה כאמור מרן ה'אמרי חיים' זי"ע בארה"ב, ורבי יודא'לי ישב איתנו בפורים לשמוח בשמחת היום], שח לנו רבי יודא'לי בקדשו: "ווען דער זיידע זכרוננו לברכה (מן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע) פלעגט זאגן, "מדוע אתה עובר את מצוות המלך", באמרו את תיבת 'המלך' עם צירי מתחת לאות מ', האט זיך רבי יחיאל צו וויינט" (כשזקני הק' אמר בקריאת המגילה את הפסוק 'מדוע אתה עובר את מצוות המלך', היה החסיד המופלג ר' יחיאל שטיינמץ ז"ל בוכה מאד). סיים רבי יודא'לי ואמר לנו: "ביסט א מבין א בר-דעת?!..."

כידוע, היה רבי יודא'לי קשור בלב ונפש אל הגה"ק בעל 'חזון איש' זי"ע, ופעמים רבות היה מבקר בהיכלו ומתבשם מלוא חופניים מאור חכמתו וקדושת תורתו. בשושן פורים תש"ט, בהיותנו בישיבה הק' בתל אביב, אמר לי רבי יודא'לי: "קלמן! הבה ניסע לבני ברק אל ה'חזון איש", כמובן ששמחתי מאוד על ההזמנה הכבודה, ומיד הצטרפתי אליו לנסיעה. בבואנו לביתו נאוה קודש, מצאנו את ה'חזון איש' יושב על המיטה חבוש ב'יאר מולקע'.

לראשו והיה לבוש רק בטלית קטן [לא צמר]. רבי יודא'לי התיישב על קצה הכסא, כפוף כעבדא קמיה מריה, ושאל את ה'חזון איש': "ביים רבין און די סביבה, האט

הגה"ק בעל 'חזון איש' זי"ע עם מקורבו

מען זיך אויך משמח געווען פורים?" וה'חזון איש' ענה לו: "יע, בפועל ממש..."

כך עברו עלינו חודשי החורף של שנת תש"ט, כשאני מחפש לעצמי מקום להתחבר אליו לתוספת רוחניות.

הגה"ק בעל 'חזון איש' זי"ע בשמחה משפחתית

פעילותו של דודי ר' אברהם פרלמוטר להביאני לחיפה

באותה תקופה עלה ארצה, דודי, אחי אמי, הרה"ח ר' אברהם פרלמוטר ז"ל, שהוגלה יחד עמנו לחבל טרנסניסטריה, שם שתה את כוס התרעלה עד תומה. בשנת תש"ד, לקראת סוף המלחמה, נכנסו הרוסים לאזור טרנסניסטריה והפציצו את הנאצים ימ"ש, עד שנאלצו לסגת מכל הסביבה. יהודי רומניה ששהו בחבל טרנסניסטריה היו שמחים ובטוחים שעכשיו הגיע זמן גאולתם והם יחזרו כעת לעיירותיהם, אבל הרוסים הרשעים נתנו רק לנשים ולזקנים לחזור לבתיהם, ואילו את הצעירים לקחו אליהם להתגייס לצבא הרוסי. בתוכם היה גם דודי ר' אברהם ששלחוהו לחזית הקרב, ובהיותו קרוב לשדה הלחימה, נפגע בעינו והתעוור ל"ע בעין

שמחת הבר-מצוה של בני הרה"ח ר' יוסף שטעקל הי"ו. מימין לשמאל: הרב שלמה שרייבר ז"ל, דודי הרה"ח ר' אברהם פרלמוטר ז"ל, בן-דודי ר' יצחק פרוכטר ז"ל, ר' זלמן פרלמוטר, ר' מנחם פרוכטר, ר' חיים גרינברגר, ר' קלמן שטעקל.

למרות שהתגוררתי בחיפה, סמוך ונראה לצל קדשו של רבנו הק' בעל 'מקור ברוך' זי"ע, הייתי נוסע פעמים תכופות אל מרן ה'אמרי חיים' זי"ע שעבר בינתיים לבני ברק והשתכן בקרית מלך רב - קרית ויז'ניץ המעטירה. ואספר בזאת, כי אחרי שעלה מרן ה'אמרי חיים' לארץ הקודש, החל מיד בפעולות נמרצות להקים את השיכון בבני ברק, כפי שכבר תכנן מראש עוד בהיותו באנטוורפן אחרי המלחמה, כדי להקים שם ושארית בארץ למלכות בית ויז'ניץ שעלה עליה הכורת בימי האימה. לצורך כך קרא אז לכמה עסקנים נמרצים: הרה"ח ר' מנדל גוטמן ז"ל, הרה"ח ר' יוסל פלדמן ז"ל, הרה"ח ר' יחיאל מיכל יגנדורף ז"ל והרה"ח ר' דוד אפל ז"ל, וביקש מהם שיתחילו לעבוד לקראת בניית השיכון בבני ברק, ואף תיאר להם בדיוק מה הוא רוצה שיהיה בשיכון שאכן יתאים עבור חסידישע ערליכע יונעגלייט, כאשר זכיתי להיות בחלק מאותה שיחה בקודש פנימה.

אני זוכר כי בחג השבועות תשי"א אחרי שנכנסנו להתגורר בשיכון ויז'ניץ בבני ברק [מרן ה'אמרי חיים' הגיע לשיכון באותם ימים], אחרי תפילת היום לקח הרה"ח ר' הערשל שלומוביץ ז"ל כמה בחורים מהישיבה הק' ואני בתוכם, והלך עמנו אל גאון ישראל וקדושו, מרן ה'חזון איש' זי"ע, לשמוח עמו בשמחת החג. הגענו לביתו של ה'חזון איש' שכבר היה שעות רבות אחרי התפילה, היות והיה נוהג להתפלל כוותיקין, ומצאנו אותו יושב על כסא מקש במרפסת, ללא חליפה וללא כובע, רק עם טלית קטן לבן (לא צמר). ר' הערשל והבחורים נעמדו

מרן ה'אמרי חיים' זי"ע מניח את אבן הפינה לשיכון

סביב ה'חזון איש', הוציאו את בקבוק היין שהביאו עמם וחילקו לכולם לשתיים 'לחיים'. לאחר מכן פצחו בריקוד סביב ה'חזון איש' והיה מעמד מרומם ביותר.

ואספר בזאת, כי בשנת תשכ"ב, כשעברתי מרמת ויז'ניץ חיפה לבני ברק, עוד לא ידעתי היכן כדאי לי לקנות דירה למגורים. כששאלתי את מרן ה'אמרי חיים', אמר לי: "זאג אברהם יודל (ורטהיימר, שהיה הקבלן בשיכון ויז'ניץ), זאל דיר בויען א דירה דא אין שיכון", כי רצה שאתגורר בסמיכות לו.

חג הפסח תשי"ב בבני ברק

כפי שכבר הובא בפרקים הקודמים, הרי שבמשך כל בשנת תשי"ב, הייתי סועד על שולחנו של רבנו הק' ה'מקור ברוך' זי"ע כמעט כל השבתות. לילה לפני ליל בדיקת חמץ, אחרי תפילת מעריב ישב מרן ה'מקור ברוך' על כסאו בבית המדרש ושאלני: "קלמן, דו ביסט מיין גאסט צום סדר?" (אתה האורח שלנו השנה לחג הפסח?), אך השבתי את האמת שאני חפץ לנסוע לבני ברק ליו"ט. אמר לי מרן ה'מקור ברוך': "הו, צום ברודער! צום ברודער!..." מאחוריו עמד הרה"ח ר' שלמה זלמן שכטר ז"ל והתפלל מאד על העזתי לומר שאיני נותר כאן לפסח אלא אסע לבני ברק, וסימן לי באצבעו על צד מצחו, כמבקש לומר לי שאמרתי דברי שטות...

באותה שנה, שנת תשי"ב, הגיע אורח מיוחד מארה"ב, כ"ק מרן אדמו"ר בעל 'אור מרדכי' זי"ע מויזשניץ, שהיתה זו הפעם הראשונה בה דרכו רגליו על אדמת ארץ הקודש, וההתרגשות לקראת בואו היתה גדולה עד מאד, כי אם אמנם מרן ה'אמרי חיים' עצמו פגש אותו והתראה עמו בהיותו בארה"ב בשנת תש"ט-תש"י, הרי ששאר בני המשפחה וכל הקהל הקדוש לא ראו אותו שנים רבות מאד. מרן רבנו ה'אור מרדכי' זי"ע הגיע לבדו ללא המשפחה, והתלווה אליו הרה"ח ר' פנחס ניימאן שליט"א שהיה עדיין בימי בחרותו.